

Stichting CRH Pensioenfonds – Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

Algemene informatie	2
Kerncijfers	4
Verslag van het bestuur	5
Verslag van het verantwoordingsorgaan	33
Reactie van het bestuur op verslag verantwoordingsorgaan	37
Samenvatting van het verslag van de visitatiecommissie	39
Reactie bestuur op de samenvatting van het verslag visitatiecommissie	43
Jaarrekening	45
Balans per 31 december (na resultaatbestemming)	46
Staat van baten en lasten	47
Kasstroomoverzicht	48
Toelichting behorend tot de jaarrekening	
Algemene toelichting	49
Toelichting op de balans	56
Toelichting op de staat van baten en lasten	63
Risicobeheer	69
Overige gegevens	75
Controleverklaring van de accountant	
Actuariële verklaring	

Algemene informatie

Dit jaarverslag bevat de gegevens van Stichting CRH Pensioenfonds, statutair gevestigd te Rijswijk.

Kantooradres

De Klencke 10-12
1083 HL AMSTERDAM

Postbus 51091
1007 EB AMSTERDAM

Website

www.crhpensioenfonds.nl

Bestuurssamenstelling

Aan het eind van het verslagjaar 2020 is de samenstelling van het bestuur als volgt:

Namens de werkgever		
F.A.J. Brouwer, voorzitter	Man	1959
A.N. Jager	Man	1968
Vacature		
Namens de werknemers en gepensioneerden		
R.J. Boesjes	Man	1948
P. Weeting	Man	1979
Vacature		

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie is per 31 december 2020 als volgt samengesteld:

R.W. van Gils (namens pensioenbureau)	Man	1978
G.P.T. van Heiningen (namens pensioenbureau)	Man	1959
A.N. Jager (bestuurslid)	Man	1968
E. Krijgsman (Mercer), voorzitter	Man	1972
P.J.M. Ruigrok (oud-bestuurslid)	Man	1950

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie is per 31 december 2020 als volgt samengesteld:

F.A.J. Brouwer (bestuurslid)	Man	1959
G.P.T. van Heiningen (namens pensioenbureau)	Man	1959
M.K. Thijssen (namens pensioenbureau)	Vrouw	1981
P. Weeting (bestuurslid, voorzitter)	Man	1979

Commissie governance, deskundigheid en communicatie

De commissie governance, deskundigheid en communicatie is per 31 december 2020 als volgt samengesteld:

R.J. Boesjes (bestuurslid, voorzitter)	Man	1948
G.P.T. van Heiningen (namens pensioenbureau)	Man	1959
M.K. Thijssen (namens pensioenbureau)	Vrouw	1981

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is per 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Namens de werknemers		
A.M. Bieman	Vrouw	1969
E. Hendriks	Vrouw	1960
F.C. Kramers	Man	1977
Namens de werkgever		
Vacature		
Namens de gepensioneerden		
N.A. van den Akker	Man	1954
J. de Wit (voorzitter)	Man	1947

Visitatiecommissie

De visitatiecommissie is per 31 december 2020 als volgt samengesteld:

S. Boer (Media Pensioendiensten, voorzitter)	Vrouw	1973
M.J. Teunissen (Cardano)	Man	1972
H.C. Vos (Media Pensioendiensten)	Man	1964

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer van Stichting CRH Pensioenfonds is ondergebracht bij NN Investment Partners (NN IP) te 's-Gravenhage. Dit is per 7 april 2015 de rechtsopvolger van ING Investment Management.

Adviseur Beleggingscommissie

Als adviseur van de beleggingscommissie treedt op Mercer (Nederland) B.V. te Amstelveen.

Accountant

Mazars Accountants N.V. te Rotterdam fungeert als de accountant van de Stichting.

Actuaris

Als adviserend actuaris treedt op Mercer (Nederland) B.V. te Rotterdam.

Als certificerend actuaris treedt op Mercer (Nederland) B.V. te Amstelveen.

Kerncijfers

	2020	2019	2018	2017	2016
Aantallen					
Actieve deelnemers	2.775	3.338	3.421	3.312	3.247
Gewezen deelnemers	8.307	7.606	7.337	7.190	6.953
Pensioengerechtigden	1.611	1.536	1.450	1.382	1.308
Totaal	12.693	12.480	12.208	11.884	11.508
Bedragen (in EUR 1.000)					
Ontvangen premies en koopsommen	41.143	27.164	26.722	25.488	24.316
Uitkeringen	13.258	12.338	11.523	11.048	10.699
Vermogen (in EUR 1.000)					
Algemene reserve	-/- 64.253	-/- 22.376	-/- 13.551	38.071	-/- 24.408
Technische voorz. eigen rekening *	1.081.237	936.473	789.795	746.123	760.941
Gemiddelde interne rekenrente	0,20%	0,80%	1,50%	1,57%	1,43%
Actuele dekkingsgraad	94,2%	97,7%	98,3%	105,0%	96,9%
Beleidsdekkingsgraad **	89,1%	95,3%	104,0%	101,5%	91,4%
Toeslag (indexatie)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Beleggingsresultaten					
Vastrentende waarden	8,03%	11,83%	1,03%	-/- 0,32%	4,9%
Zakelijke waarden incl. valutahedge	6,42%	24,89%	-/- 9,73%	14,59%	7,2%
Totaal rendement	8,29%	16,06%	-/- 2,43%	4,52%	5,8%
Beleggingen (in EUR 1.000)					
Vastrentende waarden	642.618	601.534	527.597	509.469	491.232
Zakelijke waarden	350.147	306.971	243.139	268.118	244.924
Overige beleggingen	1.650	839	-/- 943	669	-/- 445
Totaal	994.415	909.344	769.793	778.256	735.711

*) Technische voorz. eigen rekening: Dit betreft de technische voorzieningen onder aftrek van de post Herverzekering.

**) De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de achterliggende 12 maanden.

Per 31 december 2020 is geen toeslag verleend.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Inleiding

Het jaar 2020 stond in het teken van de Coronacrisis. Zowel financieel als operationeel had deze crisis grote invloed op CRH Pensioenfonds. In het eerste kwartaal van het verslagjaar zakten de aandelenmarkten ver weg en ook de rente daalde sterk. De dekkingsgraad van het fonds daalde hierdoor naar een dieptepunt van 83,2% op 31 maart 2020. Sneller dan aanvankelijk verwacht kwamen er echter vaccins beschikbaar en in de loop van het jaar lieten de markten een opmerkelijk herstel zien. Alleen de rente was per 31 december 2020 nog altijd fors lager dan eind 2019. De gemiddelde rekenrente daalde in het verslagjaar van 0,8% per 31 december 2019 naar 0,2% per 31 december 2020. Doordat de aandelenmarkten uiteindelijk een positief jaarresultaat lieten zien, bleef de daling van de dekkingsgraad beperkt. Deze daalde van 97,7% eind 2019 naar 94,2% eind 2020.

Sinds het uitbreken van de Coronacrisis wordt er bij CRH Pensioenfonds vrijwel volledig vanuit huis gewerkt. Het bestuur heeft hierop een risicoanalyse uitgevoerd. Uitkomst hiervan was dat de primaire processen binnen het pensioenfonds (bestuur en pensioenbureau) maar ook bij de belangrijkste uitbestedingspartijen zonder noemenswaardige problemen doorliepen.

De eerste maanden van 2021 laten vooralsnog een verder herstel van de financiële markten zien en daarmee van de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Het is te vroeg om te concluderen dat de crisis overwonnen is maar een aantal signalen kunnen toch zeker positief worden genoemd.

Gedurende het boekjaar 2020 kwam het bestuur eenentwintig keer in vergadering bijeen. De beleggingscommissie van het fonds vergaderde in het verslagjaar twintigmaal. Met het verantwoordingsorgaan vonden drie overlegvergaderingen plaats en één keer werd vergaderd met de visitatiecommissie. De risicomanagementcommissie kwam negen keer in vergadering bijeen waarvan tweemaal tezamen met de beleggingscommissie. De commissie governance, communicatie en deskundigheid kwam vier keer in vergadering bijeen.

Ultimo 2020 is het bestuur als volgt samengesteld:

Namens de werkgever:

F.A.J. Brouwer	Man	1959
A.N. Jager	Man	1968
Vacature		

Namens de werknemers en gepensioneerden:

R.J. Boesjes	Man	1948
P. Weeting	Man	1979
Vacature		

De verkoop van de Europese Distributietak aan Blackstone had tot gevolg dat de bestuursleden de heren De Boer en Herremans met ingang van 1 januari 2020 niet langer werkzaam waren binnen het CRH Concern. Omdat hun bestuurslidmaatschap niet goed te verenigen was met hun nieuwe dienstverband zijn zij per 1 januari 2020 teruggetreden als bestuurslid van CRH Pensioenfonds.

Iedere 2 jaar treedt er volgens rooster een werknemersvertegenwoordiger af, die zich herkiesbaar kan stellen. Per 1 januari 2020 was de heer De Boer aftredend. In zijn plaats is de heer Weeting toegetreden als werknemersvertegenwoordiger in het bestuur.

Per 1 september 2018 is de heer Van Schie afgetreden als voorzitter van CRH Pensioenfonds. Hoewel het voorzitterschap sinds die datum is overgedragen aan de heer Brouwer bestaat er sedert die tijd een vacature in het bestuur namens de werkgever. De heer Van Schie zou aftredend zijn geweest op 1 januari 2020. Per deze datum is de vacature ingevuld door de heer Jager.

Per 1 januari 2020 was de heer Boesjes bestuurslid namens de gepensioneerden aftredend. Omdat er geen tegenkandidaten zijn gesteld is hij automatisch voor een periode van vier jaar herbenoemd.

Inmiddels heeft ook de vereiste toetsing van zowel de heer Weeting als de heer Jager door DNB qua geschiktheid en betrouwbaarheid met positief gevolg plaatsgevonden. De heer Jager is tevens getoetst als lid van de beleggingscommissie van CRH Pensioenfonds.

Met het vertrek van de heer Herremans is tevens een vacature ontstaan voor de positie van voorzitter van de beleggingscommissie. Deze positie wordt op ad interim basis bekleed door de heer Krijgsman.

Per 1 mei 2020 heeft de heer De Kok zijn dienstverband met CRH Nederland B.V. beëindigd. Hierdoor eindigde per die datum ook zijn bestuurslidmaatschap namens de werkgever. Het bestuur is de heer De Kok zeer erkentelijk voor zijn jarenlange bijdrage aan het fonds. In de eerste plaats voor zijn rol als bestuurslid maar in het bijzonder voor de voortrekkersrol die hij heeft gespeeld bij de verdere professionalisering van het risicomanagement. Voor deze plek in het bestuur bestaat op dit moment een vacature.

Bestuursstructuur

CRH Pensioenfonds kent een paritair bestuursmodel. De bestuursleden vormen in dit model een collegiaal bestuur van zes leden waarvan er drie door de werkgever worden benoemd, twee vanuit de werknemers worden gekozen en één bestuurslid namens de gepensioneerden zitting heeft. Het intern toezicht is hierbij ondergebracht bij een visitatiecommissie. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan.

Missie, visie, strategie

Missie

Stichting CRH Pensioenfonds voert op professionele wijze de pensioenregelingen uit die CRH met de deelnemers is overeengekomen. De belangen van de deelnemers en de werkgever staan hierbij voorop en worden op evenwichtige wijze behartigd. De uitvoering is kwalitatief van een hoog niveau en vindt plaats tegen lage kosten. De communicatie met de deelnemers is helder en open. Er wordt op maatschappelijk verantwoorde wijze belegd.

Visie

Pensioen is een belangrijke arbeidsvoorwaarde die mee verandert met de maatschappelijke ontwikkelingen. Ook de pensioenregelingen van CRH Pensioenfonds moeten regelmatig worden herzien. Hierbij is een goede dialoog met werkgever en deelnemersvertegenwoordiging onontbeerlijk. Doel hierbij is om de sociale partners zo veel mogelijk te ontzorgen.

CRH biedt een pensioenregeling aan die aan de bovenkant van de markt zit. Het eigen pensioenfonds biedt de mogelijkheid om een pensioenbeleid op maat te voeren. Waar de onderneming dit noodzakelijk acht, kan in bepaalde bedrijfstakken een pensioenregeling worden geboden die beter aansluit bij hetgeen in de markt gebruikelijk is. Het pensioenfonds bewaakt de uitvoerbaarheid en de communiceerbaarheid van de pensioenregelingen. Hiermee wordt voorkomen dat de uitvoeringskosten nodeloos oplopen.

CRH Pensioenfonds is gebaat bij continuïteit binnen het bestuur en het pensioenbureau. Dit geldt zowel op beleidsmatig als op uitvoeringstechnisch terrein. Uiteraard zullen er met enige regelmaat vacatures ontstaan. Bij de invulling hiervan wordt gestreefd naar een zo goed mogelijke diversiteit van de bezetting. Daarnaast is het van belang om ook de aanwezige ervaring aan boord te houden.

CRH Pensioenfonds ziet een toenemende aandacht voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Het fonds onderschrijft dit belang en volgt de ontwikkelingen op de voet. Doelstelling is om op maatschappelijk verantwoorde wijze een marktconform rendement te behalen binnen de grenzen van het door sociale partners onderschreven risicoprofiel.

Strategie

Stichting CRH Pensioenfonds beschikt over een professioneel en slagvaardig paritair bestuur. Het is belangrijk dat de bezetting van het bestuur op peil blijft. Het kost minimaal een jaar om een kandidaat klaar te stomen voor een positie in het bestuur. Het streven is om tenminste één aspirant bestuurslid “op de bank” te hebben, zodat vervanging van een bestuurslid snel kan plaatsvinden. Het bestuur streeft naar een bezetting die voldoende diversiteit biedt en bestaat uit bestuursleden die complementair zijn aan elkaar. Bij de werving van nieuwe bestuursleden wordt hiermee bij het opstellen van het profiel rekening gehouden.

Verder is het noodzakelijk dat het bestuur zijn kennis up-to-date houdt. Dit vindt plaats aan de hand van een opleidingsplan waarbij permanente educatie een belangrijk aandachtspunt is. Ook het volgen van de ontwikkelingen op pensioengebied maakt hier onderdeel van uit. Het bestuur is derhalve in staat om ontwikkelingen te onderkennen en erop in te spelen. Er is sprake van een open sfeer binnen het bestuur waarbij ruimte is voor ieders individuele mening en de bestuurders elkaar durven aan te spreken op hun verantwoordelijkheden.

De deelnemersadministratie, communicatie en bestuursondersteuning vinden plaats binnen het eigen pensioenbureau. Het pensioenbureau is deskundig en slagvaardig en in staat kwaliteit te leveren. De medewerkers van het pensioenbureau zijn goed opgeleide, gemotiveerde teamspelers. Binnen het pensioenbureau is er oog voor de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers. Op deze wijze wordt continuïteit binnen het pensioenbureau nagestreefd. Waar nodig wordt externe deskundigheid ingehuurd.

De deelnemersadministratie wordt gevoerd met behulp van een modern pensioensysteem. Dit systeem stelt het fonds in staat de pensioenaanspraken op grond van de pensioenregeling foutloos te administreren en hierover helder te communiceren met de deelnemers. Bij de aanschaf van het pakket was een belangrijke eis dat aanpassingen in de pensioenregeling relatief eenvoudig kunnen worden doorgevoerd. Zo heeft het systeem reeds bewezen dat het opschuiven van de pensioenleeftijd eenvoudig kan worden aangepast. Ook een eventuele overgang naar een systeem van individuele pensioenpotjes is met relatief beperkte inspanningen in het administratiepakket te implementeren.

De beleggingen van het fonds sluiten aan bij de risicohouding van het bestuur en sociale partners. De inrichting van de beleggingsportefeuille geschiedt aan de hand van de door het bestuur opgestelde investment beliefs. Belangrijk uitgangspunt hierbij is het belief “passief, tenzij”. Het fonds streeft er naar het benchmark rendement te behalen of zo dicht mogelijk te benaderen, tegen lage kosten.

Het pensioenfonds onderkent het belang van een goede relatie met de stakeholders van het fonds. Bestuur en pensioenbureau stellen zich hierbij proactief op. Het fonds is transparant over de bedrijfsvoering en wijst partijen op de uitvoerbaarheid en communiceerbaarheid van de pensioenregeling.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid en bevat normen voor “goed pensioenfonds bestuur”.

De Code Pensioenfondsen is wettelijk verankerd. De in deze Code opgenomen normen vormen een aanvulling op wet- en regelgeving. Er mag van deze normen worden afgeweken, maar dit moet dan wel op goede gronden gebeuren. De Code gaat uit van het “pas toe of leg uit” beginsel. Bij de invoering van de nieuwe bestuursstructuur per 1 juli 2014 heeft de Code Pensioenfondsen als leidraad gediend. Hieronder wordt ingegaan op de zaken waarbij niet volledig aan de Code Pensioenfondsen wordt voldaan.

CRH Pensioenfonds heeft in haar Investmentbeliefs opgenomen dat het goed bestuur en maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk vindt. Het fonds streeft ernaar haar portefeuille in lijn hiermee in te richten maar beschikt nog niet over een volledig uitgewerkt ESG-beleid. Over dit onderwerp heeft dan ook geen afstemming plaatsgevonden met de belanghebbenden.

In het uitbestedingsbeleid van CRH Pensioenfonds is het uitgangspunt opgenomen dat alle leveranciers een beheerst beloningsbeleid hanteren. Doel hierbij is dat de partijen niet worden aangemoedigd om risico's nemen die voor het pensioenfonds niet wenselijk zijn. Vooralsnog komt dit alleen tot uiting in de afspraken met de vermogensbeheerder waarmee geen performance gerelateerde beloning is overeengekomen.

Binnen het pensioenfonds heeft het bestuur naast een zelfevaluatie ook de interne organen en de externe partijen geëvalueerd. Er heeft nog geen zelfevaluatie door het verantwoordingsorgaan plaatsgevonden.

Onderdeel van de Code Pensioenfondsen is de diversiteit in de samenstelling van het bestuur. Hoewel het fonds niet beschikt over een uitgewerkt diversiteitsbeleid wordt er bij werving en selectie van nieuwe bestuursleden wel nadrukkelijk gestreefd de diversiteit in het bestuur te bevorderen. Invulling van de diversiteit gaat naar de mening van het bestuur verder dan alleen kenmerken als geslacht en leeftijd. Ook opleiding en ervaring zijn belangrijke aspecten waarop bestuursleden zich van elkaar kunnen onderscheiden. Bij het invullen van de recente vacatures is overigens wel nadrukkelijk gezocht naar vrouwelijke kandidaten maar tot op heden is dit niet gelukt. Het bestuur blijft dit echter wel uitdrukkelijk nastreven.

De statuten van CRH Pensioenfonds bevatten op dit moment nog geen schorsingsprocedure. In het jaar 2021 zullen de statuten van het pensioenfonds worden aangepast en zal in een schorsingsprocedure worden voorzien.

De medewerkers van het pensioenbureau zijn in dienst van CRH Nederland. Het beloningsbeleid van CRH Nederland sluit niet volledig aan bij de Code Pensioenfondsen. Dit is besproken door het bestuur van Stichting CRH Pensioenfonds. Het bestuur is van oordeel dat het beloningsbeleid van CRH Nederland passend is voor Stichting CRH Pensioenfonds.

De bestuursleden verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. Uitzondering hierop is het bestuurslid namens de gepensioneerden. Deze ontvangt een vrijwilligersvergoeding omdat geen gebruik kan worden gemaakt van de kantoorfaciliteiten van CRH. Daarnaast ontvangt dit bestuurslid een reiskostenvergoeding op basis van de werkelijk gemaakte kosten voor openbaar vervoer of een vergoeding van € 0,19 per gereden kilometer. Het bestuur van Stichting CRH Pensioenfonds kent een door de werkgever benoemd extern bestuurslid. De beloning van dit extern bestuurslid komt voor rekening van de werkgever.

CRH Pensioenfonds beschikt over een klachtenprocedure. In het jaar 2020 zijn er geen klachten ontvangen.

Pensioenbureau

Het bestuur heeft de uitvoering van de pensioenregelingen uitbesteed aan CRH Nederland B.V. door middel van een administratieovereenkomst. CRH Nederland B.V. heeft deze werkzaamheden ondergebracht bij het pensioenbureau. De dagelijkse leiding van het pensioenbureau is in handen van de directie van het pensioenbureau. De bezetting van het pensioenbureau bedraagt 3,7 FTE.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit minimaal vijf en maximaal tien leden waarbij er:

- Maximaal één vertegenwoordiger namens de werkgever wordt benoemd;
- Minimaal één vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden wordt benoemd;
- Minimaal drie vertegenwoordigers namens de deelnemers worden benoemd.

Op 31 december 2020 bestond het verantwoordingsorgaan uit:

- Twee vertegenwoordigers namens de gepensioneerden;
- Drie vertegenwoordigers namens de deelnemers;
- Voor de positie namens de werkgever bestaat een vacature.

In 2020 kwam het verantwoordingsorgaan driemaal bijeen in een vergadering met het bestuur. Voor het verslag van het verantwoordingsorgaan over het jaar 2020 wordt verwezen naar pagina 33. Per 1 januari 2020 was de heer De Wit aftredend. Hij stelde zich herkiesbaar en vanuit de gepensioneerde deelnemers werd geen tegenkandidaat gesteld. De heer De Wit is hiermee voor een nieuwe periode van vier jaar herbenoemd. In het jaar 2020 heeft mevrouw Voortman haar lidmaatschap namens de werkgever van het verantwoordingsorgaan beëindigd. De werkgever beraadt zich nog over de invulling van deze vacature.

Statuten en Reglement

Het doel van Stichting CRH Pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerde deelnemers en hun nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Ook voorziet het fonds in voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

De statuten zijn in het verslagjaar niet gewijzigd. De laatste statutenwijziging vond plaats per 15 juli 2014.

De pensioenreglementen zijn voor het laatst in het jaar 2018 gewijzigd in verband met de nieuwe pensioenregeling die geldt met ingang van 1 januari 2018. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de hoofdlijnen van de pensioenregeling die staan vermeld op pagina 26.

Economische ontwikkelingen in het boekjaar

Het jaar 2020 stond op beleggingsgebied vooral in het teken van de Covid-19-crisis. De wereldwijde verspreiding van dit virus maakte vanaf maart 2020 verplicht thuisblijven en thuiswerken noodzakelijk over de hele wereld. Het fonds heeft naar aanleiding daarvan bij de vermogensbeheerders gecheckt of de continuïteit van de bedrijfsvoering niet in gevaar kwam. De lockdowns zorgden vrijwel overal voor een zeer diepe recessie. Centrale banken deden er daarna alles aan om de impact van de pandemie te beperken. De Europese Centrale Bank (ECB) en de Amerikaanse Federal Reserve maakten duidelijk dat de korte rentetarieven voorlopig niet worden verhoogd en zorgden voor lagere rentes op staats- en bedrijfsobligaties door enorme steunaankopen.

De Fed maakte duidelijk dat het beleid soepel zou blijven ook bij een tijdelijk hogere inflatie. Ook overheden grepen snel in met flinke steunpakketten. Bij fors oplopende schulden ontstond in vele economieën vervolgens een sterk herstel. Dit herstel werd in vele landen echter weer snel afgebroken door de noodzaak van nieuwe lockdowns vanwege het ontstaan van meerdere golven van besmettingen, mede veroorzaakt door nieuwe varianten van het virus. Hoop op herstel gloorde in het vierde kwartaal vanwege de ontwikkeling van effectieve coronavaccins door onder meer Pfizer, Moderna en AstraZeneca.

In de VS resulteerde een zeer spannende verkiezingsstrijd in 2020 uiteindelijk in een nieuwe president. In Europa was een Brexit-deal lang onzeker, maar eind december kwam het alsnog tot een akkoord. In China was het economische herstel sterker dan verwacht. De pandemie leek daar na de eerste golf onder controle.

De wereldwijde verspreiding van het virus in maart zorgde op de financiële markten voor een ongekende vlucht naar veiligheid. Rentes daalden daarbij richting oude dieptepunten. In de periode daarna bleven rentes relatief stabiel. De tienjaarsrente op Duitse Bunds eindigde het jaar op -0,57%, bijna 40 basispunten lager dan de start van het jaar. De 20 jaars swap rente eindigde het jaar op 0%, een daling van 59 basispunten. Mede door een relatief sterk ingrijpen van de Fed verzwakte de dollar ten opzichte van de Euro in 2020 van \$1.12 tot een koers van \$1.22 aan het einde van 2020. De creditspreads stegen in het eerste kwartaal sterk, vooral in opkomende markten. In de rest van het jaar namen de spreads echter weer geleidelijk af. Het eerste kwartaal van 2020 was een van de slechtste ooit voor aandelen. Vervolgens ontstond een ongekend koersherstel dat in de rest van het jaar aanhield en in het vierde kwartaal nog een additionele impuls kreeg toen de effectiviteit van de coronavaccins bekend werd. Per saldo steeg de MSCI World index in 2020 met bijna 7%. Beleggers kijken door dit nieuws vooruit naar een periode na de pandemie. Op sectorniveau waren er grote verschillen. De technologiesector profiteerde sterk van het thuiswerken en het verplichte thuisblijven, terwijl de koersen in op waarde gerichte sectoren (zoals financials) tot november daalden. De aankondiging van effectieve vaccins zorgde echter voor een ommekeer en waarde-aandelen maakten daarna een aanmerkelijke inhaalslag. Per saldo sloten de aandelenmarkten het jaar ondanks de pandemie af met hoge positieve rendementen.

Vooruitzichten

De geleidelijke uitrol van vaccinatieprogramma's over de hele wereld luidt hopelijk het einde in van de coronacrisis. De uitrol van vaccins betekent ook dat de permanente schade aan de economie wellicht minder groot is dan gevreesd. Het opwaarts potentieel van de nominale rentes is echter beperkt vanwege de te verwachten steunaankopen van centrale banken. De inflatie kan daarbij licht oplopen en bij oplopende inflatieverwachtingen resulteert dat in nog negatievere reële rentes. De zoektocht naar rendement en de voortdurende obligatie-opkopen van de ECB zal ook een eventuele brede stijging van de spreads beperken. Bij een geleidelijke normalisatie van de bedrijvigheid en een gunstig monetair en begrotingsbeleid is in 2021 een V-vormig winstherstel en daarbij goede aandelenrendementen te verwachten. Vastgoed ondergaat structurele veranderingen, versterkt door de Covid-19-crisis. De trend naar e-commerce vermindert de vraag in het traditionele winkelsegment, terwijl meer thuiswerken de vraag naar kantoren zal blijven beïnvloeden. Deze thema's zullen in 2021 en daarna op de beleggingscategorie blijven drukken.

Vermogensbeheer en rendement

Strategische Asset Allocatie

De huidige Strategische Asset Allocatie is in het boekjaar 2018 tot stand gekomen. In onderstaande overzichten zijn de posities per 31 december 2020 afgezet tegenover de normposities en de bijbehorende onder- en bovengrenzen.

Categorie	Positie 31-12-2020	Norm	Ondergrens	Bovengrens
Vastrentende waarden	64,7%	67,5%	62,5%	72,5%
Zakelijke waarden	35,3%	32,5%	27,5%	37,5%
Totaal	100,0%	100,0%		

De vastrentende portefeuille kan worden onderverdeeld in een deel matchingportefeuille (norm 59,0%) en een deel returnportefeuille (norm 8,5%).

Vastrentende waarden matching	Positie 31-12-2020	Norm	Ondergrens	Bovengrens
Duration Matching Fondsen	30,9%	31,0%	26,0%	36,0%
Bedrijfsobligaties	23,6%	25,0%	20,0%	30,0%
Hypotheken	2,6%	3,0%	0,0%	6,0%
Totaal	57,1%	59,0%	54,0%	64,0%

Vastrentende waarden return	Positie 31-12-2020	Norm	Ondergrens	Bovengrens
Global Loans	2,2%	2,5%	0,0%	5,0%
Emerging markets HC	2,7%	3,0%	2,0%	4,0%
Emerging markets LC	2,7%	3,0%	2,0%	4,0%
Totaal	7,6%	8,5%		

Zakelijke waarden return	Positie 31-12-2020	Norm	Ondergrens	Bovengrens
Aandelen, ontwikkelde landen	18,1%	14,0%	9,0%	19,0%
Dividend aandelen	6,4%	7,0%	4,0%	10,0%
Small Cap aandelen	4,0%	4,0%	2,0%	6,0%
Emerging Markets aandelen	4,7%	5,0%	2,0%	8,0%
Onroerend goed (indirect)	2,0%	2,5%	1,0%	4,0%
Totaal	35,3%	32,5%		

De Strategische Asset Allocatie is in principe ingevuld met inachtneming van de investmentbeliefs. In het jaar 2020 heeft een aantal mutaties plaatsgevonden in de beleggingsportefeuille waarvan de belangrijkste hierna worden toegelicht. In februari 2020 is de rentehedge die zich al enige tijd onder het targetniveau bewoog opgehoogd naar de norm van 30%. Dit is gebeurd door binnen de Duration Matching Fondsen € 13 miljoen te switchen van het DMR M fund naar het DMR XL-fund. Hierdoor werd de gemiddelde looptijd van de vastrentende waardenportefeuille verhoogd.

Door de scherpe koersdalingen en de gedaalde lange rente in maart 2020 als gevolg van de Coronacrisis was de returnportefeuille beneden de ondergrens gedaald en de matchingportefeuille door de bovengrens gegaan. In maart 2020 heeft er een beperkte rebalancing plaatsgevonden door € 18 miljoen vanuit het NN Liquid Fonds over te hevelen naar de categorie aandelen, ontwikkelde landen.

In de loop van het jaar 2020 bleek dat CRH Pensioenfonds de enige overgebleven participant was in het NNIP Hoog Dividend Aandelen Fonds. Na een grondige selectieprocedure besloot het bestuur het actief beheerde Hoog Dividend aandelen fonds van NNIP te vervangen door het passief beheerde High

Dividend ESG Fund van Northern Trust. Hiermee werd tevens nader invulling gegeven aan de door het fonds geformuleerde investmentbeliefs inzake maatschappelijk verantwoord beleggen.

Over het boekjaar 2020 werd een rendement gerealiseerd van 8,29% (benchmark 9,05%). Het rendement is na aftrek van 0,37% vermogensbeheerkosten hetgeen een underperformance impliceert van bijna 0,39%.

Het rendement op de vastrentende matching portefeuille bedroeg 9,26% (benchmark 9,56%). Deze underperformance is met name te wijten aan de underperformance van het Hypothekenfonds.

Het rendement op de vastrentende returnportefeuille bedroeg +/- 0,92% ten opzichte van een benchmark van +/- 0,36%. Deze underperformance is te wijten aan de achterblijvende resultaten in de categorieën Global Loans en Emerging Market Debt Hard Currency.

De aandelenportefeuille kende een rendement over het jaar 2020 van 6,42% terwijl de benchmark 8,31% bedroeg. Hoewel de aandelenportefeuille in de ontwikkelde landen uiteindelijk een positieve relatieve performance lieten zien, bleven de categorieën Dividend aandelen en small caps sterk achter bij de benchmark.

De gerealiseerde rendementen zijn na aftrek van kosten. De gerapporteerde vermogensbeheerkosten bedroegen in 2020 0,37% (2019 0,40%).

Investmentbeliefs

De investmentbeliefs zijn in het jaar 2019 voor het laatst geëvalueerd. De investmentbeliefs luiden sindsdien als volgt:

- *Doelstelling van de beleggingen*
 - De beleggingen moeten gericht zijn op het nu en in de toekomst kunnen voldoen aan de verplichtingen van het fonds. Risico moet beschouwd worden in termen van waarschijnlijkheid dat niet aan de verplichtingen voldaan kan worden.
 - Het pensioenfonds heeft de ambitie om pensioenen te kunnen indexeren, waarbij het risico dat de pensioenen mogelijk gekort moeten worden niet uit het oog wordt verloren.
- *Risico – rendement*
 - Het fonds onderkent dat rendement alleen kan worden bereikt met het nemen van risico, terwijl risico geen garantie geeft dat er rendement zal worden gegenereerd.
 - Risicobeheer neemt een centrale plaats in bij het nemen van alle beleggingsbeslissingen. Het pensioenfonds streeft ernaar om alleen risico's te nemen die naar verwachting waarde toevoegen.
- *Actief – passief binnen asset classes*
 - Sommige markten zijn efficiënt, andere niet. Niet efficiënte markten bieden de mogelijkheid middels actief beheer extra rendement te behalen. Bij de afweging tussen actief en passief beleggen zijn kosten en governance belangrijke aandachtspunten..
- *Transparantie*
 - Aangezien een gebrek aan transparantie een risico herbergt, streeft het fonds naar transparantie ten aanzien van beleggingen.
 - Gebrek aan transparantie in sommige instrumenten of beleggingsstrategieën kunnen een significant niet geïdentificeerd risico vormen. Transparantie en begrip zijn daarom cruciaal.
- *Derivaten*
 - Het gebruik van derivaten voor het verminderen van risico's is toegestaan evenals het gebruik van deze derivaten voor een efficiënt portefeuille beheer.
 - Het gebruik van derivaten mag niet gebruikt worden voor speculatie. De werking van de te gebruiken derivaten moet in hoofdlijnen begrijpelijk zijn.

-
- *Complexiteit*
 - Complexiteit van de beleggingen moet in overeenstemming zijn met de kennis en governance binnen de organisatie.
 - Hierbij rekent het fonds het pensioenbureau en adviseurs ook als onderdeel van de organisatie.
 - *Rolverdeling bestuur – extern*
 - Het bestuur stelt het beleggingsbeleid vast en de uitvoering ligt bij andere partijen.
 - Uiteraard controleert het bestuur de uitvoering, hierbij gesteund door de beleggingscommissie en haar adviseurs.
 - *Verantwoord beleggen*
 - Het fonds waardeert goed bestuur en maatschappelijk verantwoord beleggen als belangrijk en streeft ernaar haar portefeuille in lijn hiermee in te richten.
 - Het fonds wil zaken doen met vermogensbeheerders die de United Nations Principles for Responsible Investments (UNPRI) hebben ondertekend. Bij de selectie van vermogensbeheerders vormt de integratie van maatschappelijk verantwoord beleggen een belangrijk onderdeel van de besluitvorming.
 - *Diversificatie*
 - Diversificatie verhoogt de efficiëntie van het genomen risico.
 - *Liquiditeit*
 - Er bestaat een premie voor illiquiditeit en voor het beleggen op lange termijn.
 - Door de lange termijn verplichtingshorizon is het mogelijk in minder liquide categorieën te beleggen en hiervoor een extra risicopremie te incasseren.
 - *Kosten*
 - Het fonds is kostenbewust en weegt daarbij de kosten af tegen de verwachte toegevoegde waarde die daar tegenover staat.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Stichting CRH Pensioenfonds heeft ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen de onderstaande beleggingsovertuiging geformuleerd.

Het fonds waardeert goed bestuur en maatschappelijk verantwoord beleggen als belangrijk en streeft ernaar haar portefeuille in lijn hiermee in te richten.

Het bestuur wil zaken doen met vermogensbeheerders die de United Nations Principles for Responsible Investments (UNPRI) hebben ondertekend. Bij de selectie van vermogensbeheerders vormt de integratie van maatschappelijk verantwoord beleggen een belangrijk onderdeel van de besluitvorming.

In de ABTN van CRH Pensioenfonds is het volgende opgenomen ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen.

Vanaf 1 januari 2013 geldt een wettelijk verbod op het (laten) uitvoeren van transacties, het verstrekken van leningen of verwerven van niet vrij verhandelbare deelnemingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, distributie of verkoop van clustermunitie of cruciale onderdelen daarvan. Het fonds onthoudt zich van beleggingen die verboden zijn op grond van Nederlands en internationaal recht. Vanwege het feit dat wordt belegd in beleggingsfondsen, is dit beleid uitbesteed aan de vermogensbeheerder. De vermogensbeheerder onderkent het verbod en heeft daartoe onder meer een uitsluitingenlijst opgesteld, die op hun website beschikbaar wordt gesteld. Deze lijst wordt minimaal op jaarbasis geüpdatet en bevat enerzijds bedrijven die zijn gelieerd aan clustermunitie (controversiële wapens) alsmede landen, waarin niet mag worden belegd.

Het fonds heeft het stemrecht, via participatie in beleggingsfondsen van de vermogensbeheerder, ook uitbesteed aan de vermogensbeheerder. De vermogensbeheerder voert, zoals omschreven in haar Beleid Verantwoord Beleggen ook een actief aandeelhoudersbeleid en gebruikt het stemrecht ook ter behartiging van de cliënten die participeren in de beleggingsfondsen, waaronder het fonds.

Ook heeft de beheerder aangegeven te voldoen aan EU verordening 826/2014 en EU-verordening 833/2014 betreffende sanctiemaatregelen die vanaf 2014 voor bedrijven in Rusland gelden. Jaarlijks zal het fonds bij de beheerder checken of het nog steeds gevolg geeft aan alle EU-verordeningen die gelden”.

Bij de selectie van de beleggingsfondsen baseert het pensioenfonds zich op het advies van Altis. Altis is de aan NNIP gelieerde, doch onafhankelijk Investment Management onderneming die onder andere werkzaam is op het gebied van manager- en fondsselectie. Hierbij vindt ook een beoordeling plaats op het gebied van maatschappelijk verantwoordelijk beleggen. Dit wordt door Altis vertaald in een zogenoemde ESG-score. Deze scores worden door bestuur en beleggingscommissie nadrukkelijk meegewogen bij het selectieproces. In het jaar 2020 heeft dit ertoe geleid dat bij de switch binnen de categorie Dividend Aandelen is gekozen voor het Northern Trust High Dividend ESG Fund.

Het fonds kent hiermee in een drietal categorieën een beleggingsfonds met een ESG-overlay. Dit betreft naast de hiervoor genoemde categorie Dividend Aandelen de categorieën Euro credits en Aandelen ontwikkelde landen. In niet alle beleggingscategorieën zijn fondsen met een ESG overlay beschikbaar. In dergelijke gevallen wordt de Strategische Asset Allocatie ingevuld door een beleggingsfonds zonder specifieke ESG-overlay..

Afdekking renterisico

Het fonds hanteert een beleidsstaffel ten behoeve van het rente-afdekkingbeleid. Conform deze staffel is het renterisico per 31 december 2020 voor 30% afgedekt. Als het afdekkingspercentage het niveau van 40% eenmaal heeft bereikt zal ook bij een dalende rente het daar vervolgens niet meer onder zakken.

De renteniveaus in de staffel zijn ijkpunten. Aanpassing van het afdekkingspercentage is geen automatisme. De staffel ziet er per 31 december 2020 als volgt uit.

Tabel ijkpunten afdekking renterisico		
Rente percentage 30 jaar Swap	Afdekkingspercentage	Bandbreedte
< 0,50%	30%	+/- 5%
0,50% - 0,75%	35%	+/- 5%
0,75% - 1,00%	40%	+/- 5%
1,00% - 1,25%	45%	+/- 5%
1,25% - 1,50%	50%	+/- 5%
1,50% - 1,75%	55%	+/- 5%
1,75% - 2,00%	60%	+/- 5%
2,00% - 2,25%	65%	+/- 5%
2,25% - 2,50%	70%	+/- 5%
2,50% - 2,75%	75%	+/- 5%
➤ 2,75%	80%	+/- 5%

Bij de renteafdekking wordt gebruik gemaakt van een drietal Duration Matching Fondsen, de bedrijfsobligatiefondsen en het hypotheckenfonds. De overige, meer risicovolle vastrentende fondsen worden hierbij buiten beschouwing gelaten. Door gebruik te maken van de verschillende looptijden van de DMR fondsen wordt het curverisico beperkt. De duration van de technische voorzieningen eigen rekening bedraagt ultimo 2020 23,2 jaar. De afdekking van het renterisico berekend op basis van marktwaarde komt hiermee uit op 30,3%.

Afdekking valutarisico

Het valutarisico wordt op totaalniveau uitgedrukt in een percentage van het belegd vermogen. Daarnaast zijn begrenzings gesteld aan de individuele valuta. Dit betekent in de praktijk dat naast hetgeen binnen de beleggingsfondsen reeds wordt afgedekt alleen het dollarrisico aanvullend door het pensioenfonds zelf wordt afgedekt. Het afdekkingsbeleid ziet er als volgt uit.

- Totale non-Euro valuta exposure (niet afgedekt):
 - 13,5% met bandbreedte van +3,0% (dus max. 16,5% aan non-Euro currency exposure; geen minimum)
- Ontwikkelde landen valuta exposure:
 - Maximaal 5% aan US\$ exposure
 - Maximaal 2,5% per overig individueel ontwikkelde landen valuta exposure
- Opkomende/Frontier landen valuta exposure:
 - Maximaal 1,5% per valuta
 - Voor Renminbi/Yuan geldt een valutamaximaal van maximaal 2,5% gezien de omvang van de marktkapitalisatie en economie van China.

Per 31 december 2019 bedroeg de netto positie in de dollar 5,6% van het belegd vermogen. Deze bevond zich als gevolg van marktontwikkelingen dus buiten de toegestane bandbreedte. Begin 2020 is afdekking van de dollar door het pensioenfonds verhoogd zodat de exposure naar de dollar zich weer binnen de vastgestelde bandbreedtes bevindt.

De overige valuta bevinden zich binnen de vastgestelde begrenzings.

Nieuw pensioenstelsel

In juni 2019 hebben kabinet, werknemers- en werkgeversorganisaties een principeakkoord bereikt over een nieuw pensioenstelsel. Dit nieuwe pensioenstelsel is in 2020 uitgewerkt in het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioen. Dit wetsvoorstel is eind 2020 ter consultatie voorgelegd aan de pensioensector.

De kern van het wetsvoorstel is dat er geen pensioenaanspraken meer worden opgebouwd. In plaats daarvan wordt er een persoonlijk kapitaal opgebouwd. Dit gebeurt door een leeftijdsafhankelijke (vlakke) premie in het individuele pensioenpotje van de deelnemer te storten.

De sociale partners hebben hierbij de keuze uit twee contracten. Het nieuwe pensioencontract en het contract volgens de wet verbeterde premieregeling. Het belangrijkste verschil tussen de beide contracten is de mate waarin collectief risico's worden gedeeld.

De Wet Toekomst Pensioen zou volgens planning per 1 januari 2022 in werking moeten treden. Vervolgens zouden uiterlijk 1 januari 2026 alle pensioenregelingen moeten zijn aangepast naar een premieregeling op basis van een vlakke premie. Inmiddels is in dit traject vertraging opgetreden. De verwachting is op dit moment dat de wetgeving op 1 januari 2023 ingaat en is de uiterste datum waarop de pensioenregelingen moeten zijn aangepast verschoven naar 1 januari 2027.

Gedurende de periode van 1 januari 2022 tot 1 januari 2027 is er sprake van een transitieperiode. De werknemers en werkgever zullen hierin een keuze moeten maken voor een nieuwe pensioenregeling en een pensioenuitvoerder. De werkgever zal vervolgens een transitieplan moeten opstellen en de pensioenuitvoerder zal moeten zorgen voor een implementatieplan en een communicatieplan.

Inmiddels is ten behoeve van de invoering van het nieuwe pensioenstelsel binnen CRH een projectstructuur ingericht waarbij alle stakeholders zijn betrokken. Het bestuur van CRH Pensioenfonds doet een beroep op alle betrokkenen om dit project met grote voortvarendheid op te pakken want de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is een operatie die qua complexiteit en impact zijn weerga in de pensioenwereld niet kent.

Het COVID-19 virus

De wereldwijde uitbraak van het COVID-19 virus heeft in het jaar 2020 tot grote economische en maatschappelijke gevolgen geleid. Op advies van de overheid wordt door de leden van het bestuur en de medewerkers van het pensioenbureau sinds medio maart 2020 nagenoeg volledig vanuit huis gewerkt. Hierbij heeft het bestuur zich ervan vergewist dat alle operationele processen, met name het proces ten aanzien van het maandelijks uitbetalen van de uitkeringen, onverminderd doorgang konden vinden. Via de website is dit gecommuniceerd aan alle deelnemers. Tezamen met de belangrijkste uitbestedingspartners is vastgesteld dat hun businesscontinuity plannen voldoende zekerheid boden dat de uitbestede taken doorliepen. Ook is er contact geweest met de IT-organisatie binnen het CRH-concern. Binnen het crisisteam van CRH is vastgesteld dat het op grote schaal thuis werken naar behoren functioneert en dat er voldoende bandbreedte beschikbaar is. Binnen het pensioenbureau was in de afgelopen jaren reeds in de praktijk vastgesteld dat alle applicaties vanuit huis normaal functioneren. Ook is vastgesteld dat de faciliteiten voor videoconferencing functioneren zodat al het noodzakelijke overleg binnen het bestuur en met de gesprekpartners gewoon doorgang kon vinden.

Vanaf medio maart 2020 is het bestuur van CRH Pensioenfonds aanvankelijk wekelijks bijeen geweest. Tijdens deze vergaderingen is bezien of alle operationele processen ongestoord doorgang konden vinden en is de financiële situatie van het fonds gemonitord, mede aan de hand van de adviezen van de beleggingscommissie.

Eind eerste kwartaal 2020 was de financiële positie van CRH Pensioenfonds aanmerkelijk verslechterd. De dekkingsgraad daalde als gevolg van de gedaalde aandelenkoersen en de gedaalde rente van 97,7% per 31 december 2020 naar 83,2% per 31 maart 2020. In de loop van 2020 lieten de financiële markten een sterk herstel zien. Het jaar 2020 kon worden afgesloten met een dekkingsgraad van 94,2%. Zowel operationeel als financieel bleven de gevolgen van de Coronacrisis uiteindelijk per saldo relatief beperkt.

Bestuur en governance

Toets kostendekkende premie

Jaarlijks dient het bestuur van het pensioenfonds vooraf te toetsen of de premie van het pensioenfonds kostendekkend is. Omdat CRH Pensioenfonds een CDC-regeling met een vaste premie kent, kan de premie niet tussentijds door het bestuur worden aangepast. Dit betekent dat wanneer de premie niet kostendekkend is, het bestuur de hoogte van de jaarlijkse pensioenopbouw moet verlagen.

Bij de berekening van de kostendekkende premie baseert het bestuur zich sinds het jaar 2017 op het verwacht rendement. Als aanvullende eis hierbij stelde het bestuur wel dat de premiedekkingsgraad in principe niet lager mag zijn dan 90%. Hiermee wordt het negatieve effect dat toekenning van de volledige beoogde pensioenopbouw op de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds heeft, beperkt.

De geraamde premiedekkingsgraad voor 2020 kwam als gevolg van de gedaalde rente aanmerkelijk lager uit dan de ondergrens van 90%. Na rijp beraad heeft het bestuur begin 2020 besloten, de pensioenopbouw voor 2020 te verlagen van 1,875% naar 1,50%.

In de loop van het jaar 2020 is de rekenrente verder gedaald. Hierdoor zou de premiedekkingsgraad voor het jaar 2021 opnieuw een aanzienlijke daling te zien geven wanneer de pensioenopbouw niet verder zou worden verlaagd. Uiteindelijk heeft het bestuur begin 2021 dan ook besloten het beoogd opbouwpercentage voor het jaar 2021 te verlagen van 1,50% naar 1,35%. De hiermee corresponderende premiedekkingsgraad komt daarmee iets onder de beoogde 90% uit.

(Nieuw) Financieel Toetsingskader (nFTK)

De voorziening pensioenverplichtingen wordt conform het nFTK vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur, inclusief de UFR.

Het beleid van het pensioenfonds ten aanzien van het korten van (opgebouwde en ingegane) pensioenen en het verlenen van indexatie wordt op basis van wet- en regelgeving gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad in plaats van op de actuele dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden.

Pensioenfondsden zijn verplicht buffers aan te houden. In het kader van het nFTK zijn rekenregels ter bepaling van het vereist vermogen opgenomen. Het vereist vermogen bedraagt per 31 december 2020 114,7%. Omdat de beleidsdekkingsgraad van CRH Pensioenfonds per 31 december 2020 89,1% bedroeg is er sprake van een reservetekort. Omdat de dekkingsgraad ook beneden de grens van het minimaal vereist vermogen van 104,1% ligt, is er tevens sprake van een dekkingstekort.

In het nFTK is korten van pensioen het uiterste redmiddel. Kortten van pensioen vindt plaats indien:

- De beleidsdekkingsgraad naar verwachting niet binnen tien jaar toegroeit naar het niveau van het vereist vermogen;
- De beleidsdekkingsgraad gedurende vijf achtereenvolgende jaren lager is dan het minimaal vereist vermogen en de actuele dekkingsgraad na vijf jaar eveneens lager is dan het minimaal vereist vermogen. Omdat de actuele dekkingsgraad per 31 december 2020 94,2% bedroeg zou zonder nadere regelgeving een korting op de opgebouwde pensioenen moeten worden doorgevoerd van ongeveer 10%. Door minister Koolmees is de pensioenfondsden de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van de zogenoemde vrijstellingsregeling. Dit komt erop neer dat de opgebouwde pensioenen niet verlaagd hoeven te worden als de actuele dekkingsgraad per 31 december 2020 tenminste 90% bedraagt. Het bestuur van CRH Pensioenfonds heeft geoordeeld dat toepassing van de vrijstellingsregeling evenwichtig is voor de gehele deelnemerspopulatie en heeft dan ook besloten gebruik te maken van deze regeling. Hierdoor hoefden de opgebouwde pensioenen per 31 december 2020 niet te worden verlaagd.

Het beleid van het pensioenfonds dient gebaseerd te zijn op de risicohouding. De risicohouding wordt vastgesteld door het bestuur na overleg met het verantwoordingsorgaan en sociale partners. De risicohouding van het bestuur is laatstelijk in 2016 vastgesteld door middel van een zogenoemde blind-tasting sessie. Tijdens deze sessie kon het bestuur aangeven in hoeverre men bepaalde uitkomsten van risicomatstaven (zoals de kans op korten van pensioen en het nominaal en reëel pensioenresultaat) aanvaardbaar vond zonder dat men wist welk beleggingsbeleid daarbij hoorde. De uitkomst van dit proces was dat het bestuur qua gewenst risicoprofiel van het beleggingsbeleid uitkwam in de buurt van het op dat moment geldende beleggingsbeleid. Het bestuur heeft destijds dan ook besloten dit beleggingsbeleid te handhaven. Deze uitkomsten zijn aanvaard door het verantwoordingsorgaan en de sociale partners (werkgever en pensioenraad).

De risicohouding is door het bestuur gekwantificeerd in een risicohouding op korte termijn en op lange termijn. De risicohouding op korte termijn is hier uitgedrukt in een percentage met bandbreedte van het vereist eigen vermogen. De risicohouding op korte termijn is vastgesteld op een ondergrens van 70% en een bovengrens van 125% van het vereist eigen vermogen op basis van de strategische beleggingsmix.

Voor de bepaling van de risicohouding op lange termijn dient het pensioenfonds gebruik te maken van de zogeheten haalbaarheidstoets. De uitkomst van de haalbaarheidstoets geeft het pensioenresultaat weer. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud van het pensioen. De formule van het pensioenresultaat is:

Som van de verwachte reële uitkeringen conform pensioenfondsbeleid * 100%
Som van de verwachte reële uitkeringen zonder korten, met volledige prijsindex

Bij deze berekening worden 10.000 door DNB voorgeschreven scenario's doorgerekend gedurende een periode van zestig jaar. Door het bestuur is destijds in overleg met sociale partners de ondergrens in het mediane scenario vastgesteld op 85%. Per 1 januari 2020 kwam deze berekening uit op 94,0%.

Het bestuur heeft vastgesteld dat het verwachte pensioenresultaat in het slechtweerscenario niet meer dan 37% mag afwijken van het gemiddelde pensioenresultaat. Per 1 januari 2020 kwam deze uitkomst uit op 30,5%. De pensioenresultaten van 2020 voldoen dus zowel voor wat betreft de uitkomst in het mediane scenario als ook voor wat betreft de uitkomst in het slechte weerscenario. Deze uitkomsten zijn met Sociale Partners gedeeld.

Ook in het jaar 2020 is de Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) geactualiseerd. Dit betrof met name een aantal aanbevelingen van de certificerende actuaire en actualisering van de waarderingsgrondslagen.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Sinds 28 mei 2018 bestaat de AVG. Dit is verwerkt in het Privacybeleid van het fonds. Verder beschikt het fonds over een verwerkingsregister waarin het doel, de herkomst en de soort persoonsgegevens die worden bewaard staan beschreven. CRH Pensioenfonds heeft ook een "procedure melding datalekken" opgesteld waarin onder andere staat beschreven wat onder een datalek wordt verstaan en hoe de melding hiervan bij de autoriteit persoonsgegevens dient te geschieden. Het pensioenfonds heeft als uitgangspunt dat op uiterst vertrouwelijke wijze met de persoonsgegevens van de deelnemers en hun medeverzekerden wordt omgegaan en dat deze gegevens met geen ander doel dan de uitvoering van de pensioenregeling worden bewaard.

IORP II

Per 13 januari 2019 is de regelgeving in het kader van IORP II van kracht geworden en heeft het bestuur het beleidsdocument IORP II: beleid sleutelfuncties vastgesteld. In dit kader is tevens geïnventariseerd aan welke vereisten de sleutelfunctiehouders moeten voldoen. In juli 2019 is de voorgenomen invulling van de sleutelfuncties besproken met DNB. Op 2 september 2019 heeft DNB laten weten geen opmerkingen te hebben bij de voorgestelde inrichting van het sleutelfunctiehouderschap. In verband met de diverse mutaties binnen het bestuur is de beoogde opzet van de invulling van de sleutelfunctiehouder audit gewijzigd en heeft uiteindelijk per 1 september 2020 de aanmelding van de sleutelfunctiehouders plaatsgevonden. De sleutelfunctiehouders zijn inmiddels door DNB goedgekeurd.

Als actuariële sleutelfunctiehouder is benoemd de certificerende actuaire, de heer J. Terheggen van Mercer. De sleutelfunctie audit is ondergebracht bij de heer P.E.M. Peerboom, van Peerboom Support & Advies B.V.. De sleutelfunctie risicobeheer is belegd bij de voorzitter van de risicomanagementcommissie de heer P. Weeting.

Geschiktheid en permanente educatie bestuur

Beleidsplan geschiktheid

Het fonds beschikt over een beleidsplan geschiktheid. In dit plan is op gestructureerde wijze vastgelegd over welke deskundigheid de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel (moeten) beschikken en op welke wijze de deskundigheid wordt bevorderd en gehandhaafd. Hierbij zijn de uitgangspunten van de Beleidsregel geschiktheid van DNB en AFM en de visie en uitgangspunten van het bestuur leidend geweest.

Om haar taak goed te kunnen uitvoeren heeft het bestuur een voorgeschreven deskundigheid op geschiktheidsniveau nodig. Dit is deskundigheid op niveau A en B zodat, met het oog op de belangen van de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en andere belanghebbenden, sprake is van een adequate besturing van het fonds.

Opleidingsplannen 2020

Een opleidingsplan maakt deel uit van het geschiktheidsplan. Door middel van een opleidingsplan voor het hele bestuur (dat vervolgens het uitgangspunt is voor de individuele opleidingsplannen), worden de eventuele lacunes in de geschiktheid onderkend en wordt in een opleiding op maat voorzien. Het opleidingsplan dient om aspirant bestuurders op het gewenste aanvangsniveau voor hun geschiktheid om te besturen te brengen, geschiktheid van bestaande bestuurders te onderhouden door middel van permanente educatie en deskundigheid te verdiepen.

De commissie governance, deskundigheid en communicatie heeft voor het jaar 2020 samen met de bestuursleden de individuele opleidingsplannen opgesteld. Hierin moet als uitgangspunt voor de individuele opleidingsplannen aandacht zijn voor de vereiste geschiktheid van de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel. De geschiktheidsmatrix van het bestuur vormt hiertoe een goede basis. De voorzitter van het fonds heeft vastgesteld dat de bestuursleden aan hun opleidingsverplichtingen hebben voldaan. De commissie governance, deskundigheid en communicatie heeft de voortgang van de geschiktheid gemonitord.

Permanente educatie in 2020

Standaard organiseert het fonds jaarlijks twee studiedagen. In het voorjaar een studiedag beleggingen en in het najaar een studiedag met pensioen en governance gerelateerde onderwerpen.

Op 17 april 2020 vond een opleidingssessie plaats in het kader van de renterisico en renteafdekking. Tijdens deze sessie werd door Mercer uitleg gegeven over het renterisico bij pensioenfondsen. Hierbij werd ingegaan op de verschillende manieren waarop beleggingen en verplichtingen reageren op wijziging van de rente. Vervolgens werd ingegaan op de ontwikkeling van de lange rente op langere termijn in een aantal economisch belangrijke landen ten opzichte van de Eurolanden. Ook werd stil gestaan bij de mogelijkheden die er zijn om het renterisico af te dekken in het algemeen en de wijze van afdekking binnen CRH Pensioenfonds in het bijzonder.

Gedurende het jaar 2020 leek een korting van de opgebouwde pensioenen lange tijd onvermijdelijk als gevolg van de Coronacrisis gedaalde dekkingsgraad. Op 19 november 2020 werd een opleidingsdag gehouden over korten van de opgebouwde pensioenen. In deze door Mercer verzorgde training werd ingegaan op de wet- en regelgeving ten aanzien van het korten van pensioenen en op de wijze waarop besluitvorming en communicatie over dit onderwerp dient plaats te vinden.

Uiteindelijk sloot CRH Pensioenfonds het jaar 2020 af met een dekkingsgraad van 94,2% en verkeerde het fonds daarmee voor een zesde achtereenvolgende keer per jaareinde in een situatie van onderdekking. Bij ongewijzigde regelgeving zou CRH Pensioenfonds hebben moeten besluiten tot een korting van het opgebouwde pensioen van bijna 10% punt, tot een niveau van het minimaal vereist eigen vermogen van 104,1%. Door minister Koolmees werd echter in de loop van het jaar 2020 de mogelijkheid geboden gebruik te maken van de zogenoemde vrijstellingsregeling. Op grond van deze regeling hoeft het pensioenfonds de opgebouwde pensioenen niet te verlagen als de dekkingsgraad van het pensioenfonds hoger ligt dan 90%. Het bestuur moet daarbij wel kunnen onderbouwen dat er sprake is van evenwichtige belangenafweging. Het bestuur van CRH Pensioenfonds heeft begin 2021 besloten om van de vrijstellingsregeling gebruik te maken zodat per 1 januari 2021 de opgebouwde pensioenen niet behoeften te worden gekort. DNB heeft inmiddels bevestigd dat CRH Pensioenfonds voldoet aan de voorwaarden voor gebruik van de overgangsregeling.

Op 1 december 2020 verzorgde Montae een opleidingssessie over het nieuwe pensioenstelsel. Hierbij werd ingegaan op de aanleiding tot de invoering van het nieuwe stelsel en de verschillen tussen de huidige regeling en de twee mogelijke nieuwe regelingen. Daarnaast werd een beeld geschetst van de transitieperiode en de rol van de diverse stakeholders. Deze training werd ook door het verantwoordingsorgaan bijgewoond.

Risicoparaagraaf

In het verslagjaar is de commissie risicomanagement negenmaal bijeen geweest waarvan twee keer tezamen met de beleggingscommissie. Doel van dit gezamenlijk overleg was om de beleggingsrisico's inhoudelijk beter te begrijpen. De deskundigheid op beleggingsgebied zit immers bij de beleggingscommissie. Verder zijn tijdens deze vergaderingen de prudent person bevindingen 2019 van de certificerend actuaris besproken. Waar mogelijk zijn deze bevindingen omgezet in concrete actiepunten. In een beperkt aantal gevallen konden de aanbevelingen niet worden opgevolgd en is dit ook door de commissie beargumenteerd.

Per 1 mei heeft de heer De Kok een functie buiten CRH aanvaard. Dit betekende dat hij zijn functies als bestuurslid en voorzitter van de risicomanagementcommissie binnen het pensioenfonds moest beëindigen. Het bestuur heeft de heer Weeting bereid gevonden het voorzitterschap van de risicomanagementcommissie over te nemen. Mede door een goede overdracht van de werkzaamheden is dit soepel verlopen.

De afgelopen jaren heeft CRH een aantal bedrijfsonderdelen verkocht. Dit heeft geleid tot een krimpend bestand van actieve deelnemers. In het jaar 2020 is daarom een risicoanalyse gemaakt van de impact van de afname van het deelnemersbestand. Een belangrijke consequentie van de afname van het aantal actieve deelnemers is de stijging van de administratiekosten per deelnemer. Omdat CRH Pensioenfonds altijd een relatief laag bedrag aan kosten per deelnemer kende, is het bestuur van oordeel dat de kosten per deelnemer ten opzichte van vergelijkbare pensioenfondsden nog altijd aanvaardbaar zijn. Ook is het bestuur van mening dat de kwaliteit van bestuur en uitvoering van de pensioenadministratie op peil kan blijven.

In de loop van 2020 heeft het bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen aangekondigd de vrijstellingen die gelden voor een aantal aangesloten ondernemingen in te trekken. De betreffende ondernemingen hebben hiertegen bezwaar aangetekend en zijn door de rechtbank in het gelijk gesteld. In de loop van 2021 is tegen deze uitspraak door partijen hoger beroep aangetekend. Deze gebeurtenis is door CRH Pensioenfonds in de risicoanalyse beoordeeld. CRH Pensioenfonds is niet-ontvankelijk verklaard om zelfstandig als partij in deze zaak te worden aangemerkt. Het beroep dat het fonds tegen deze uitspraak heeft aangetekend is nog niet behandeld.

De toekomstbestendigheid van het fonds is naar oordeel van het bestuur niet acuut in het geding. Het bestuur is echter bereid deze dialoog met alle stakeholders op open wijze te voeren waarbij het belang van de deelnemer voorop dient te staan.

Vast onderdeel van het risicomanagement is de behandeling van de risicomatrix. De risico's zijn hierbij onderverdeeld in financiële en niet-financiële risico's. De financiële risico's worden hierbij uitgedrukt in punten dekkingsgraad en de niet-financiële risico's in nominale bedragen. Gedurende het jaar is de risicomatrix volledig doorlopen en zijn alle risico's en de mitigerende maatregelen opnieuw gekwantificeerd. Hierbij is conform de aanbeveling van de certificerend actuaris nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de ex-ante analyse van het risico en de ex-post beoordeling of de mitigerende maatregelen ook volgens verwachting hebben gewerkt. Ten aanzien van de resterende netto-risico's vindt een indeling plaats in een drietal klassen; hoog, midden en laag.

In het jaar 2020 heeft DNB opnieuw een uitvraag gedaan inzake de niet-financiële risico's en de integriteitsrisico's. Deze uitvraag is voorbereid door het pensioenbureau en afgestemd met de risicomanagementcommissie.

Binnen de risicomanagementcommissie is veel aandacht besteed aan de uitbesteding van de belangrijkste operationele zaken. Dit betreft het vermogensbeheer en de uitvoering van de pensioenadministratie met behulp van het pakket van AxyWare waarbij de data door AxyWare in de cloud worden gehost.

Het fiduciair vermogensbeheer is uitbesteed aan NN Investment Partners (NN IP). Met deze partij is een vermogensbeheerovereenkomst en een bijbehorend service level agreement gesloten. Jaarlijks verstrekt NN IP een ISAE 3402 rapport. Dit rapport wordt door het pensioenfonds beoordeeld. De uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden wordt jaarlijks door de beleggingscommissie geëvalueerd. De beleggingscommissie rapporteert hierover aan het bestuur. De risicomanagementcommissie heeft jaarlijks twee gezamenlijke vergaderingen met de beleggingscommissie en is met een delegatie aanwezig geweest bij de bespreking van de ISAE 3402 verklaring met NN IP.

De pensioenadministratie wordt in eigen beheer gevoerd met behulp van het administratiepakket van AxyWare BV. Deze organisatie draagt tevens zorg voor de hosting van de data. Hiervoor zijn overeenkomsten afgesloten met AxyWare. AxyWare verstrekt jaarlijks een ISAE 3402 verklaring en daarnaast tussentijdse risicorapportages. Deze rapportages worden getoetst binnen de risicomanagementcommissie. Waar nodig wordt hierbij gebruik gemaakt van IT-deskundigen vanuit de CRH organisatie.

Vanuit de CRH IT-organisatie zijn de interne SOX auditrapporten gedeeld met de risicomanagementcommissie. Er waren twee bevindingen waarvan is toegelicht dat op deze punten adequaat is gereageerd. Voort zijn de IT-risico's vanuit de risicomatrix gezamenlijk doorgenomen. Hierbij is het jaarlijkse ISAE-rapport van AxyWare beoordeeld door een medewerker van CRH-IT. Hij heeft geconcludeerd dat er sprake is van een "clean" rapport.

Bij belangrijke bestuursbesluiten worden de bestuursstukken voorzien van een risicoanalyse. Hierdoor wordt afgedwongen dat bij de besluitvorming structureel de relevante risico's in beschouwing worden genomen. Voorbeelden hiervan waren in het verslagjaar:

- Verlaging pensioenopbouw 2020;
- Vaststellen nieuwe overlevingsgrondslagen op basis van AG Prognosetafel 2020;
- Switch binnen categorie dividendaandelen van NNIP naar Northern Trust.

Het bestuur is van mening dat de risicomanagementcommissie een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het bestuursbeleid. Bij belangrijke bestuurszaken maakt een risicoanalyse inmiddels een vast onderdeel uit van de besluitvorming.

De risicomanagementcommissie heeft ten behoeve van het bestuur een verslag opgesteld over de uitgevoerde activiteiten in het jaar 2020. Hiermee is in 2021 verantwoording afgelegd aan het bestuur. Het bestuur is op grond van dit verslag van mening dat het pensioenfondsbestuur gedurende het jaar 2020 in control is geweest.

Samenvatting belangrijkste risico's

Bij risicomanagement wordt onderscheid gemaakt tussen financiële risico's en niet financiële risico's.

De volgende categorieën financiële risico's worden onderkend:

- Matching en renterisico's;
- Marktrisico's;
- Kredietrisico's
- Verzekeringstechnische risico's.

De volgende categorieën niet financiële risico's worden onderkend:

- Omgevingsrisico's;
- Operationele risico's;
- IT-risico's;
- Integriteits- en deskundighedsrisico's;
- Juridische risico's;
- Strategische risico's;
- Uitbestedingsrisico's.

Als belangrijkste financiële risico's worden beschouwd:

1. Renterisico

CRH Pensioenfonds kent een dynamisch renteafdeckingsbeleid. De renteafdekking is afhankelijk van de hoogte van de 30-jaarsswaprente. Dit is vastgelegd in een door het bestuur vastgestelde tabel. In 2020 bedroeg de strategische mate van renteafdekking 30% waarbij de verplichtingen zijn berekend op marktwaarde. Maandelijks vindt monitoring plaats van de renteafdekking. Omdat het renterisico voor 70% open staat, resteert een groot netto-risico. Dit risico wordt bewust door het fonds gelopen.

2. Marktrisico beleggingen

Vanuit de ALM-studie is door het bestuur een strategische assetmix gedefinieerd. Door diversificatie over beleggingscategorieën, sectoren, regio's en ondernemingen is het marktrisico gespreid. Per beleggingsfonds vindt jaarlijks een evaluatie plaats waarbij het beleid en het rendement van het beleggingsfonds worden geëvalueerd. Door de fiduciair vermogensbeheerder wordt op dagbasis gemonitord of de beleggingen zich binnen de in het mandaat vastgelegde begrenzings bevinden. Wanneer een grens wordt doorbroken vindt er een rebalancing plaats. In het jaar 2020 heeft dit er toe geleid dat als gevolg van de coronacrisis er een rebalancing plaats heeft gevonden van € 16 miljoen vanuit het Liquid Fund naar Aandelen wereldwijd. Het netto risico valt in de categorie hoog.

3. Inflatierisico

De inflatie bevindt zich al jaren op een laag niveau. In potentie vormt het inflatierisico echter één van de grootste risico's voor de koopkracht van de pensioenen. CRH Pensioenfonds belegt deels in aandelen en vastgoed. Hiervan wordt verondersteld dat deze assets in een bepaalde mate meestijgen met de inflatie. Verder heeft CRH Pensioenfonds het renterisico voor 30% afgedekt. Omdat inflatie vaak gepaard gaat met een hogere rente zal in dat geval de dekkingsgraad van het pensioenfonds toenemen waardoor er een grotere kans op indexatie bestaat. Het netto risico wordt als midden geclassificeerd.

Als belangrijkste niet-financiële risico's worden aangemerkt:

1. Risico van maatschappelijke veranderingen

Maatschappelijke veranderingen kunnen leiden tot veranderingen in de markt voor pensioenregelingen. Hierop zullen zowel de sociale partners als het pensioenfonds op in moeten spelen. Het is belangrijk dat zij elkaar hierin ondersteunen. Maatschappelijke wijzigingen komen ook tot uiting in veranderende wet- en regelgeving. CRH Pensioenfonds moet er voor zorgen dat het een pensioenregeling uitvoert die tegemoet komt aan de behoeften van de deelnemers en die voldoet aan alle wet- en regelgeving. Als concreet voorbeeld kan genoemd worden de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. Dit risico wordt als hoog bestempeld. Sociale partners zullen met ondersteuning vanuit het pensioenfonds een nieuwe regeling moeten afspreken waarbij het pensioenfonds moet beoordelen of het een eventuele opdracht kan aanvaarden.

2. IT-risico

Het IT-risico is onderverdeeld in de risico's samenhangend met de IT-systemen en de inrichting van het IT-platform, het risico van databaseveiliging en het risico van cloudcomputing. De correcte werking van met name het pensioenadministratiepakket is omgeven door een pakket aan maatregelen dat een correcte werking van het systeem moet garanderen. Zo vinden er diverse onafhankelijke controleberekeningen plaats, vindt er na elke nieuwe oplevering een regressietest plaats en wordt er jaarlijks een ISAE-verklaring opgeleverd door de leverancier die wordt gemonitord door de risicomanagementcommissie.

CRH Pensioenfonds maakt gebruik van het IT-platform van CRH Nederland. Op de werking en beveiliging van het IT-platform van CRH vinden jaarlijks audits plaats. Deze audits worden in de risicomanagementcommissie in het bijzijn van verantwoordelijken voor de IT-organisatie binnen CRH gemonitord.

Een belangrijk aandachtsgebied is de Cybercrime. De risicomanagementcommissie heeft vastgesteld dat er sprake is van een professionele IT-organisatie die voorziet in back-upfaciliteiten, uitwijkprocedures, Virusscanners en Firewall, digitale en fysieke toegangsbeveiliging. De risicomanagementcommissie is zich er van bewust dat cybercriminelen op steeds geavanceerdere wijze toegang weten te krijgen tot systemen en data. Dit zal de komende jaren dan ook tezamen met de IT-partners een speerpunt van beleid vormen. De netto-IT risico's wordt gemiddeld in de categorie midden geschaard.

3. Continuïteit pensioenbureau

Het pensioenbureau van CRH Pensioenfonds verzorgt de uitvoering van de primaire processen. Het kent een relatief kleine bezetting en is daarmee kwetsbaar. Er vindt formeel en informeel frequent overleg plaats tussen het bestuur en het pensioenbureau. Het bestuur is daardoor zeer goed op de hoogte van wat er speelt op het pensioenbureau en wordt in een vroeg stadium geïnformeerd over eventuele capaciteitsproblemen. Het netto-risico is in de categorie "midden" ingedeeld.

Deelnemersbestand

Het deelnemersbestand nam in 2020 toe met 213 (gewezen) deelnemers van 12.480 naar 12.693. Een specificatie van de mutaties gedurende het afgelopen jaar wordt in onderstaande tabel weergegeven:

	Deelnemers	Gewezen	Ouderdoms	Nabest.	Wezen	Invaliditeits	Totaal
	deelnemers	Pensioen	pensioen	pensioen	pensioen	Pensioen	
Stand per 31-12-2019	3.338	7.606	1.129	331	47	29	12.480
Mutaties door:							
- nieuwe toetreding	363						363
- herintreding	35	-33	-2				0
- ontslag	-913	913					0
- waarde overdracht		-79					-79
- ingang pensioen	-42	-63	105	37	6		43
- overlijden	-4	-12	-45	-11			-72
- expiratie/afkoop	-2	-21		-4	-10	-1	-38
- andere oorzaken		-4					-4
Mutaties per saldo	-563	701	58	22	-4	-1	213
Stand per 31-12-2020	2.775	8.307	1.187	353	43	28	12.693

Het aantal actieve deelnemers gaf een daling van 563 te zien van 3.338 naar 2.775. Dit werd voornamelijk veroorzaakt (505 deelnemers) doordat de deelname van Van Neerbos werd beëindigd per 1 oktober 2020. Het aantal nieuwe toetredingen daalde ten opzichte van 2019 van 418 naar 363 in 2020. Het aantal ontslagmutaties steeg ten opzichte van vorig boekjaar van 481 in 2019 naar 913 in 2020. Deze 913 ontslaggevallen hebben in 505 gevallen betrekking op de collectieve beëindiging van de deelname van Van Neerbos werknemers.

Het aantal gepensioneerden neemt ieder jaar verder toe. In het verslagjaar nam het aantal deelnemers aan wie een ouderdomspensioen wordt uitgekeerd toe van 1.129 in 2019 naar 1.187 eind 2020. Deze stijging zal zich naar verwachting de komende jaren verder doorzetten.

Administratie- en beleggingskosten

De administratiekosten van het fonds stegen in het boekjaar van EUR 906.000 in 2019 naar EUR 989.000 in 2020. Deze stijging wordt met o.a. veroorzaakt door de gestegen advieskosten en gestegen kosten van het pensioenadministratiepakket o.a. in verband met de implementatie van de nieuwe excassomodule.

Uitgedrukt in een bedrag per deelnemer (exclusief gewezen deelnemers) bedroegen de administratiekosten EUR 225 in 2020 en EUR 186 in 2019. Ondanks de stijging van de administratiekosten bevinden deze zich naar oordeel van het bestuur nog altijd op een concurrerend niveau. In 2019 bedroeg de mediaan van de kosten per deelnemer van de ondernemingspensioenfondsen EUR 374.

De beleggingskosten zoals deze zijn opgenomen in de jaarrekening geven een onvolledig beeld van de hoogte van deze kosten. In de jaarrekening staan de kosten verantwoord die via de bankrekening van het pensioenfonds worden afgerekend. Dit betreft de aan- en verkoopkosten van de beleggingsfondsen, de ontvangen korting op de beheerfee en de vanuit het pensioenbureau doorberekende administratiekosten en advieskosten van de externe beleggingsadviseur. De kosten die binnen de beleggingsfondsen worden verrekend maken hier geen deel vanuit.

Beleggingskosten	2020 EUR 1.000	2019 EUR 1.000
Directe transactiekosten	61	0
Advies- en administratiekosten	158	165
Fiduciaire fee	397	367
Beheerfee, rechtstreeks gefactureerd	708	415
Retour ontvangen beheerfee	-/- 1.066	-/- 905
Saldo directe kosten vermogensbeheer in jaarrekening	258	42

Om toch een volledig beeld van de beleggingskosten te verkrijgen levert de vermogensbeheerder een overzicht op van (deels geraamde) kosten die binnen de beleggingsfondsen worden verrekend. Deze kosten worden in het onderstaande overzicht bijgeteld.

	2020 EUR 1.000	2019 EUR 1.000
Saldo directe kosten vermogensbeheer in jaarrekening	258	42
Bij: aan beleggingsfondsen onttrokken beheerfee	2.085	2.038
Subtotaal beheerfee en transactiekosten	2.343	2.080
Bij: raming transactiekosten binnen beleggingsfondsen	750	1.014
Bij: overige kosten beleggingsfondsen	333	327
Totaal geraamde beleggingskosten	3.426	3.421

De beleggingskosten dienen op grond van de Pensioenwet te worden onderverdeeld in transactiekosten en kosten van vermogensbeheer.

	2020 EUR 1.000	2019 EUR 1.000
Transactiekosten	811	1.014
Kosten vermogensbeheer	2.615	2.407
Totaal beleggingskosten	3.426	3.421

Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen laten de beleggingskosten het onderstaande beeld zien.

	2020 %	2019 %
Transactiekosten	0,09%	0,12%
Kosten vermogensbeheer	0,28%	0,28%
Totaal beleggingskosten	0,37%	0,40%

Ten opzichte van het jaar 2019 laten de beleggingskosten uitgedrukt in bedragen een lichte stijging zien van 3.421 naar 3.426. Procentueel is er echter sprake van een daling van 0,40% in 2019 naar 0,37% in 2020. De mediaan van de transactiekosten van de pensioenfondsen bedroeg in 2019 0,08%. De mediaan van de vermogensbeheerkosten van de pensioenfondsen bedroeg in 2019 0,33%. Totaal komt dit op 0,41%. Zowel qua administratiekosten als qua beleggingskosten is CRH Pensioenfonds concurrerend ten opzichte van de markt.

Deze daling is te danken aan de lagere transactiekosten. Deze laten een daling zien van 1.014 naar 811. Dit is met name het gevolg van de lagere toegerekende transactiekosten binnen de beleggingsfondsen.

De kosten vermogensbeheer zijn in geld gemeten toegenomen van 2.407 in 2019 naar 2.615 in 2020. Uitgedrukt is een percentage van het gemiddeld belegd vermogen is deze post echter ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

Toeslagverlening, franchise aanpassing en aanpassing minimum pensioengrondslag

De consumentenprijsindex is in de referentieperiode (oktober 2019 tot oktober 2020) gestegen met 1,12% (stijging van het indexcijfer van 105,63 naar 106,81). Het fonds streeft ernaar de prijsontwikkeling in Nederland te volgen en de opgebouwde pensioenaanspraken van actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers hierop af te stemmen door middel van toeslagverlening zodat de pensioenaanspraken waardevast blijven. Toeslagverlening over opgebouwde aanspraken is voorwaardelijk en vindt plaats op grond van het geldende pensioenreglement. Voorwaardelijk betekent, dat er geen recht is op toeslagverlening; ook is het voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslagverlening zal plaatsvinden. Er is geen geld gereserveerd voor toeslagverlening en er wordt geen premie ontvangen voor toeslagverlening. Voorwaarde voor toeslagverlening is dat het fonds naar het oordeel van het bestuur op basis van de beleidsdekkingsgraad over voldoende vermogen beschikt. Het fonds heeft in het beleidskader vastgelegd dat ruimte voor indexering bestaat wanneer de beleidsdekkingsgraad zich boven 110% bevindt. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarde van voldoende vermogen, dan beperkt CRH Pensioenfonds de toeslagverlening of wordt er in het geheel geen toeslag verleend. Gelet op de financiële positie per 31 december 2020 was het bestuur genooddaakt conform de beleidsstaffel te besluiten om de pensioenaanspraken van de actieve, gepensioneerde en gewezen deelnemers per 1 januari 2021 niet te verhogen.

Voor een beperkte groep actieve en gepensioneerde deelnemers zijn nominale pensioenaanspraken verzekerd. Dit betreft een gesloten regeling. De in deze regeling opgenomen deelnemers hebben geen recht op toeslagverlening na pensioeningang.

De franchises van de diverse regelingen werden per 1 januari 2020 aangepast aan de ontwikkeling van de loonindex. In de referentieperiode (oktober 2018 tot oktober 2019) steeg deze met 2,49% (stijging van het loonindexcijfer van 112,6 naar 115,40).

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving.

Er zijn geen dwangsommen en bestuurlijke boeten opgelegd o.g.v. artikel 96a van de Pensioenwet.

Er is geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet ontvangen.

Er is geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet aangesteld.

Communicatie

De gepensioneerde deelnemers hebben in januari 2020 de gebruikelijke jaarlijkse nieuwsbrief ontvangen. Hierin werd meegedeeld dat het op grond van de financiële positie van het fonds niet mogelijk was om de pensioenen per 1 januari 2020 te verhogen. Verder werd in deze nieuwsbrief gewezen op de risico's dat de pensioenen in de nabije toekomst mogelijk verlaagd moeten worden.

In maart 2020 zijn de actieve deelnemers schriftelijk geïnformeerd over het feit dat het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen per 1 januari 2020 is verlaagd van 1,875% naar

1,50%. In deze brief zijn de deelnemers gewezen op de negatieve gevolgen voor hun bereikbare ouderdomspensioen en het verzekerde levenslange nabestaandenpensioen. In het jaar 2020 hebben naast de actieve en de gepensioneerde deelnemers ook de gewezen deelnemers een Uniform Pensioenoverzicht ontvangen. In de begeleidende brief is nadrukkelijk stil gestaan bij het risico van dreigende pensioenverlagingen.

In het jaar 2020 is een aanvang gemaakt met de vernieuwing van de website. Dit proces is in twee delen opgeknipt. De eerste fase bestond uit de vernieuwing van het platform waarop de website draait. Deze vernieuwing was technisch gezien noodzakelijk en biedt het fonds in de toekomst de mogelijkheid de website ook inhoudelijk te vernieuwen en zelfstandig te beheren. In 2021 zal de website ook qua opmaak en inrichting worden vernieuwd.

Pension Fund Governance

CRH Pensioenfonds heeft een bestuur met een paritair model. Het intern toezicht is ondergebracht bij een visitatiecommissie die bestaat uit externe deskundigen. Over het jaar 2020 heeft voor de zesde keer een visitatie plaatsgevonden. Verderop in dit jaarverslag is een verslag van de visitatiecommissie opgenomen.

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af over het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan kent vertegenwoordigers namens de werkgever, de werknemers en de gepensioneerden. Om ook als klankbord te fungeren heeft de geleding werknemers plaats voor zes vertegenwoordigers terwijl de geleding namens de gepensioneerden twee vertegenwoordigers en de werkgever één vertegenwoordiger kent. Elke geleding heeft echter evenveel stemmen. Het verantwoordingsorgaan heeft op een aantal belangrijke beleidsterreinen een adviesrecht. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het boekjaar 2020 maakt deel uit van dit jaarverslag.

De pensioenregelingen per 1 januari 2020

De afspraken tussen de werkgever en de werknemer ten aanzien van de pensioenregeling zijn vastgelegd in de pensioenovereenkomst. De regelingen hebben het karakter van een collectieve beschikbare premieregeling. De werkgever heeft als enige verplichting de betaling van de vast overeengekomen premie. De werkgever kan niet worden aangesproken voor tekorten in het fonds, maar kan evenmin aanspraak maken op eventuele overschotten. Toeslag van opgebouwde pensioenaanspraken is voorwaardelijk en is afhankelijk van de middelen van het fonds. Toeslagverlening vindt plaats op basis van het consumentenprijsindexcijfer.

Vanuit de vaste premie vindt opbouw plaats van ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Het nabestaandenpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. De pensioenregelingen kennen diverse mogelijkheden tot flexibilisering. Het ouderdomspensioen kan worden vervroegd of uitgesteld en een deel van het ouderdomspensioen kan worden omgezet in nabestaandenpensioen en vice versa. Ook kan bij eerdere pensionering dan op de AOW-leeftijd een deel van het levenslange pensioen worden omgezet in een tijdelijk ouderdomspensioen.

De pensioenregelingen van CRH Pensioenfonds zijn per 1 januari 2020 kennen ten aanzien van het ouderdomspensioen een beoogd fiscaal maximaal opbouwpercentage van 1,875% bij een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Uitgangspunt van het bestuur hierbij is dat de premiedekkingsgraad in principe tenminste 90% bedraagt. Als gevolg van de gedaalde rente, zag het bestuur zich genooddaakt het opbouwpercentage per 1 januari 2020 te verlagen van 1,875% naar 1,50%.

Het nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum tijdens actief dienstverband bestaat uit twee delen:

- Een tijdelijk nabestaandenpensioen tot aan de 1^e van maand waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt van € 15.627 (peildatum 1 januari 2020) gelijk aan de AOW voor alleenstaanden;
- Een levenslang nabestaandenpensioen op opbouwbasis ter grootte van 70% van het ouderdomspensioen. Omdat deze opbouw van partnerpensioen is gerelateerd aan de (lagere) opbouw van het ouderdomspensioen is de dekking van het nabestaandenpensioen verminderd.

Verder bestaat de mogelijkheid tot deeltijdpensioen vanaf leeftijd 60 jaar. De deelnemer kan ervoor kiezen om een, twee of drie dagen in de week minder te gaan werken en het pensioen gedeeltelijk respectievelijk 20%, 40% of 60% in te laten gaan. Wanneer de pensioenleeftijd wordt bereikt, gaat tevens het resterende deel van het ouderdomspensioen in. De keuze voor deeltijdpensioen kan éénmalig worden gemaakt en kan niet worden gewijzigd.

De huidige uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en CRH Pensioenfonds is sinds 1 januari 2018 van kracht. Onderdeel van deze afspraken is dat de werkgever de vaste premie tussentijds kan wijzigen in het geval de geambieerde pensioenopbouw wordt aangepast aan de fiscale regelgeving. De werkgeverspremie is conform deze afgesproken methodiek tot stand gekomen. Deze uitvoeringsovereenkomst geldt tot en met 31 december 2021 en loopt hiermee op dezelfde datum af als waarop het verwacht rendement waarmee de berekening van de kostendeekkende premie plaatsvindt, dient te worden aangepast.

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt sinds 2004 niet door het pensioenfonds verzekerd. Reeds ingegane uitkeringen worden door het pensioenfonds gecontinueerd. Het fonds kent een regeling voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid. Hierna volgen de hoofdlijnen van de pensioenregelingen die in 2020 van kracht waren.

Pensioenregeling I

Dit is de hoofdregeling. Hieronder vallen de deelnemers van de meeste CRH bedrijven.

- De werkgeversbijdrage bedroeg in 2020 23,3 % van de pensioengrondslag;
- De deelnemersbijdrage bedroeg 3,6% over de eerste € 16.359 van de pensioengrondslag en 6,9% over de rest van de grondslag;
- Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen bedroeg 1,50% van de pensioengrondslag;
- Het opbouwpercentage van het nabestaandenpensioen was 1,05 (70% van het ouderdomspensioen);
- De franchise bedroeg in 2020 € 14.167;
- De pensioenrichtleeftijd is per 1 januari 2020 68 jaar.

Pensioenregeling B

Deze regeling is van toepassing op de deelnemers van de Cementbouwbedrijven die voor de invoering van de wet VPL in 2006 een pensioenleeftijd van 65 jaar kenden.

- De werkgeversbijdrage bedroeg in 2020 26,4% van de pensioengrondslag;
- De deelnemersbijdrage bedroeg in 2020 2,7% over de eerste € 9.693 van de pensioengrondslag en 6,4% over de rest van de grondslag;
- Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen bedroeg 1,50% van de pensioengrondslag;
- Het opbouwpercentage van het nabestaandenpensioen was 1,05 (70% van het ouderdomspensioen);
- De franchise bedroeg in 2020 € 20.833;
- De pensioenrichtleeftijd is per 1 januari 2020 68 jaar.

Flexibiliteit

- Op de pensioendatum is er een keuze voor een tijdelijk hoger ouderdomspensioen. Bijvoorbeeld in de eerste jaren een hogere pensioenuitkering, gevolgd door een lagere uitkering in de jaren daarna;
- Op de pensioendatum is uitruil mogelijk tussen ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen;
- Op de pensioendatum kan de hoogte van het nabestaandenpensioen gekozen worden;
- Er kan gekozen worden voor deeltijdpensioen;
- De pensioendatum kan vervroegd of uitgesteld worden.

Financiële positie

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar.

	<u>Werkelijk</u>	<u>Herstelplan</u>	<u>Vershil</u>
Actuele dekkingsgraad 1 januari 2020	97,7%	97,8%	-/- 0,1%
Premiebijdragen	-/- 0,2%	-/- 0,2%	0,0%
Uitkeringen	0,0%	0,0%	0,0%
Toeslagverlening	0,0%	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-/- 13,2%	0,0%	-/- 13,2%
Beleggingsresultaat	8,4%	2,8%	5,6%
Overige oorzaken	<u>1,5%</u>	<u>0,0%</u>	<u>1,5%</u>
Actuele dekkingsgraad 31 december 2020	<u>94,2%</u>	<u>100,4%</u>	<u>-/- 6,2%</u>

De actuele dekkingsgraad daalde in het verslagjaar met 3,5% van 97,7% per 1 januari 2020 naar 94,2% per 31 december 2020. Op zich kende het jaar 2020 ondanks de Coronacrisis een positief rendement van 8,4%. Dit viel echter weg tegen het effect van de daling van de rentetermijnstructuur. Per saldo gaf de dekkingsgraad hierdoor een achteruitgang te zien. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedroeg 89,1% (2019; 95,3%).

Het bestuur stelt vast dat de beleidsdekkingsgraad onder de in de ABTN vastgelegde minimumgrens per 31 december 2020 van 104,1% ligt. De vereiste dekkingsgraad zoals die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Pensioenwet bedraagt 114,7%. Ultimo 2020 is er derhalve zowel sprake van een reservetekort als een dekkingstekort. Het fonds heeft in het beleidskader vastgelegd dat ruimte voor indexering bestaat wanneer de beleidsdekkingsgraad zich boven 110% bevindt. Dit beleidskader maakt onderdeel uit van de ABTN. Conform dit beleidskader heeft het bestuur besloten de pensioenen per 1 januari 2020 niet te verhogen.

Feitelijke premie, kostendekkende premie en ex-ante kostendekkende premie

De feitelijke premie exclusief de premie voor de overgangsregeling 55-min bedroeg in het verslagjaar 24.119. De ex-ante gedempte kostendekkende toetspremie op basis van verwacht rendement kwam uit op 18.413. Dit betekent dat er sprake was van een positieve marge van 5.706. Op grond van de wettelijke regels was de premie voor 2020 dus toereikend om de pensioenopbouw over dat jaar te financieren.

Het verwacht rendement over 2020 was echter aanzienlijk hoger dan de DNB rentetermijnstructuur. De (ex-post) kostendekkende premie (op basis van de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur) bedroeg 31.177 inclusief een solvabiliteitsopslag van 4.329. Exclusief de solvabiliteitsopslag bedroeg deze dus 26.848. De ontvangen premie ad 24.119 heeft dan ook een negatieve bijdrage ad 2.729 aan het resultaat over het boekjaar geleverd. Exclusief een negatief resultaat op kosten ad 73 is dit een negatief resultaat op premie van 2.656.

De premiedekkingsgraad over het verslagjaar kan als volgt worden bepaald.

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Feitelijke premie boekjaar incl. opslag uitvoeringskosten	24.119	25.126
Af: Opslag voor uitvoeringskosten	614	558
A: Feitelijke premie excl. opslag voor uitvoeringskosten	23.505	24.568
B: Actuarieel benodigde voor onvoorwaardelijke verplichtingen	26.234	27.925
Premiedekkingsgraad (A:B)	89,6%	88,0%

De premiedekkingsgraad voor het jaar 2020 ligt met 89,6% nagenoeg op de door het pensioenfonds in principe vereiste minimale premiedekkingsgraad van 90,0%. Hier was echter wel een verlaging van het opbouwpercentage voor nodig per 1 januari 2020 van 1,875% naar 1,50%.

De zuivere kostendeekkende premie is als volgt opgebouwd.

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	26.234	27.925
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	4.329	5.138
Opslag voor uitvoeringskosten	614	558
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	0	0
Totaal kostendeekkende premie	31.177	33.621

De ex-ante kostendeekkende premie is als volgt opgebouwd.

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	10.818	13.595
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	1.785	2.501
Opslag voor uitvoeringskosten	541	564
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	5.269	6.838
Totaal kostendeekkende premie	18.413	23.498

Feitelijke premie

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Werkgeversdeel	19.719	20.529
Werknemersdeel	4.400	4.597
Feitelijke premie	24.119	25.126
Premie overgangsregeling 55-min	17.024	2.038
Totaal premie boekjaar	41.143	27.164

Actuariële paragraaf

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden samengevat:

	2020 1.000 EUR	2019 1.000 EUR
Premieresultaat	-/- 2.656	-/- 3.363
Interestresultaat	-/- 69.764	-/- 24.920
Toeslagverlening	0	0
Sterfte	2.052	1.603
Arbeidsongeschiktheid	434	-/- 1.009
Aanpassing overlevingsgrondslagen	24.704	18.450
Aanpassing (technische) grondslagen	0	0
Overig resultaat	3.353	414
Totaal	-/- 41.877	-/- 8.825

	2020 1.000 EUR	2019 1.000 EUR
Premieresultaat		
Ontvangen premiebijdragen	24.119	25.126
Benodigde premie (excl. solvabiliteitsopslag)	26.775	28.489
	-/- 2.656	-/- 3.363
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	76.016	123.926
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	3.084	1.901
Wijziging marktrente	-/- 148.864	-/- 150.747
	-/- 69.764	-/- 24.920
Sterfteresultaat		
Resultaat langlevensrisico	2.300	3.327
Resultaat overlijdensrisico	-/- 248	-/- 1.724
	2.052	1.603
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	434	-/- 1.009
Aanpassing overlevingsgrondslagen	24.704	18.450
Overig resultaat		
Toeslagverlening	0	0
Resultaat op waardeoverdrachten	8	-/- 27
Resultaat op kosten	-/- 73	6
Vrijval voorz. premievrijstelling a.g.v. verlaging opbouwpercentage	2.755	0
Resultaat affinanciering overgangsregeling 55-min	1.094	98
Resultaten op mutaties en overige posten	-/- 431	337
	3.353	414
Totaal saldo van baten en lasten	-/- 41.877	-/- 8.825

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

Het nFTK kent twee toetsingsgrenzen.

1. Het Minimaal Vereist Vermogen. Dit bedraagt per 31 december 2020 104,1% van de Voorziening Pensioenverplichtingen. Indien de beleidsdekkingsgraad van het fonds gedurende een aaneengesloten periode van vijf jaar beneden deze grens ligt, en de actuele dekkingsgraad na vijf jaar eveneens onder deze grens ligt, dient het fonds tot korting van de opgebouwde pensioenen over te gaan. CRH Pensioenfonds heeft echter aangegeven gebruik te willen maken van de vrijstellingsregeling. Het fonds heeft hiertoe de mogelijkheid omdat de actuele dekkingsgraad per 31 december 2020 94,2% bedraagt en daarmee ligt boven het vereiste minimumniveau van 90%. Door DNB is inmiddels bevestigd dat CRH Pensioenfonds voldoet aan de voorwaarden voor gebruik van de vrijstellingsregeling.
2. Het Vereist Vermogen. Dit bedraagt per 31 december 2020 114,7%. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan deze grens, dient het fonds in een herstelplan aan te tonen dat de beleidsdekkingsgraad binnen een periode van tien jaar het niveau van het vereist vermogen bereikt.

De beleidsdekkingsgraad van Stichting CRH Pensioenfonds bedroeg per 31 december 2020 89,1%. De solvabiliteit van het fonds voldoet daarmee niet aan de eisen die door het nFTK worden gesteld ten aanzien van het Vereist vermogen en ook niet ten aanzien van het Minimaal Vereist Vermogen. Begin 2021 heeft het fonds dan ook een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB. Uitkomst van dit herstelplan was dat de beleidsdekkingsgraad van het fonds zich naar verwachting binnen de voorgeschreven periode van tien jaar herstelt tot het niveau van het vereist vermogen. DNB is van oordeel dat dit herstelplan concreet en haalbaar is en heeft dit herstelplan inmiddels goedgekeurd.

Oordeel van de externe actuaris over de financiële positie

De waarmerkend actuaris beoordeelt de financiële positie per 31 december 2020 als slecht omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Toekomstparagraaf

CRH Nederland heeft in 2020 het onderzoek naar de toekomstmogelijkheden ten aanzien van de pensioenregeling afgerond. Besloten is om in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel, dat uiterlijk op 1 januari 2027 moet zijn ingevoerd, de uitvoering van de pensioenregeling bij het eigen ondernemingspensioenfonds te laten. Op die manier beogen bestuur en sociale partners zeggenschap te behouden bij het invaren naar het nieuwe pensioenstelsel.

Per 31 december 2021 loopt de huidige uitvoeringsovereenkomst tussen CRH Pensioenfonds en CRH Pensioenfonds af. Voorafgaand aan het nieuwe pensioenstelsel is het de bedoeling eerst per 1 januari 2022 een nieuwe pensioenregeling af te sluiten op basis van de huidige CDC-systematiek. Vervolgens kan in de periode tussen 1 januari 2022 en 1 januari 2026 de overstap plaatsvinden naar het nieuwe pensioenstelsel.

De schaalgrootte van CRH Pensioenfonds staat als gevolg van de verkoop van een aantal ondernemingen onder druk. Het bestuur zal dit aspect betrekken in de besluitvorming in het kader van de uitvoering van het nieuwe pensioenstelsel.

Hoewel de dekkingsgraad in de eerste maanden van 2021 een verder herstel liet zien, is de financiële positie van CRH Pensioenfonds nog altijd zorgelijk. De kans dat de komende jaren de opgebouwde pensioenen moeten worden gekort is dan ook nog steeds reëel aanwezig. Op dit moment heeft CRH Pensioenfonds de intentie om gebruik te maken van het overgangs-FTK. Uitgangspunt hierbij is dat een dekkingsgraad van 95% onder het huidige toezichtkader voldoende lijkt om zonder verlaging van de opgebouwde pensioenen in te kunnen varen in het nieuwe pensioenstelsel.

Het jaar 2020 heeft geleerd in welke mate financiële markten kunnen reageren op een crisis zoals in het geval van Covid-19. Sneller dan vorig jaar verwacht is een aantal vaccins beschikbaar gekomen. Dit heeft ertoe geleid dat de markten zich ook weer bijzonder snel hebben hersteld. Het virus is echter

nog niet definitief verslagen. Mutaties van het virus of tegenvallende effecten van de vaccinatie kunnen ook weer voor een terugval zorgen. Het risico op een pandemie dat door velen vóór het uitbreken van de Coronacrisis slechts als een theoretisch risico werd beschouwd, is inmiddels een zeer reëel scenario gebleken dat ook waarschijnlijk ook de komende jaren de (pensioen)wereld nog zal bezighouden.

Vaststelling door het bestuur op 17 juni 2021 te Amsterdam

Namens de werkgever:
F.A.J. Brouwer (voorzitter)

Namens de gepensioneerden:
R.J. Boesjes (bestuurslid)

Namens de werkgever:
A.N. Jager (bestuurslid)

Namens de werknemers:
P. Weeting (bestuurslid)

Verslag Verantwoordingsorgaan

Het bestuur van het CRH-pensioenfonds(PF) legt verantwoording over het door haar gevoerde beleid af aan het Verantwoordingsorgaan(VO). Het VO heeft ten aanzien van een aantal met name in de Pensioenwet vermelde onderwerpen adviesrecht en kan ook ongevraagd adviezen aan het bestuur geven. Jaarlijks rapporteert het VO over haar bevindingen in het jaarverslag van het Pensioenfonds, waarop het bestuur van het PF op haar beurt een reactie geeft.

De samenstelling van het Verantwoordingsorgaan van Stichting CRH Pensioenfonds(VO) per 31 december 2020 is weergegeven op bladzijde 3 van dit jaarverslag. De mutaties van het VO zijn weergegeven op bladzijde 9.

Voor haar oordeel heeft het VO zich in hoofdzaak gebaseerd op:

- Een voorlopige versie van het jaarverslag 2020;
- 3 vergaderingen met het bestuur van het Pensioenfonds(PF);
- 15 besluitenlijsten van bestuursvergaderingen van het PF;
- Een samenvatting van de bevindingen van de Visitatiecommissie(VC).
- Het opleidingsplan over 2020
- Het communicatieplan voor 2021

Volgens de Pensioenwet(PW) dient het VO een oordeel te geven over:

1. Het handelen van het bestuur van het PF;
2. Het door het bestuur gevoerde beleid;
3. De beleidskeuzes van het bestuur betrekking hebbende op de toekomst;
4. Het VO geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur ten aanzien van specifieke in de PW vermelde onderwerpen.

Ad 1 Oordeel over het handelen van het bestuur.

Bezetting bestuur in combinatie met opleidingsniveau

Ook in 2020 is er, met name door verkoop van bedrijven, een groot verloop geweest binnen het bestuur. Het is moeilijk om vanuit de aangesloten bedrijven geschikte kandidaten te vinden die zitting in het bestuur willen nemen. Gelukkig is het wel gelukt om een externe kracht aan te trekken voor het bestuur. Ondanks dat bleven er binnen het bestuur nog twee plaatsen vacant. Het VO dringt er derhalve opnieuw op aan om er voor te zorgen dat alle bestuurszetels op korte termijn door gekwalificeerde leden worden ingevuld. Zeker voor de komende jaren is, voor de invoering van het nieuwe pensioenstelsel, een krachtig en deskundig bestuur een must.

Communicatie 2020

Voor het VO is de communicatie naar de (gewezen)deelnemers, van essentieel belang – zeker gezien alle ontwikkelingen rondom pensioenen in Nederland (pensioenakkoord) evenals de dekkingsgraad en eisen vanuit de diverse instanties. Gezien het pensioenakkoord moeten deelnemers hierin (als er verdere uitwerking volgt van het pensioenakkoord) worden meegenomen, zodat iedereen zo veel mogelijk en adequaat uitgelegd krijgt, wat de gevolgen voor hem of haar zijn.

Pensioenen staan ook dit jaar verder onder druk, mede door de crisis gelden er (ten gevolge van het monetaire beleid in Europa) lage rentestanden. Deze resulteren in een verlaging van de dekkingsgraad. Ook dit is een belangrijk onderwerp, om begrip te genereren voor de aanpassingen, waaronder de verlaging van het opbouwpercentage en hierover tijdig te berichten. Het uitleggen wat alle veranderingen voor de (gewezen)deelnemers betekenen, is één van de essentiële taken van het CRH pensioenfonds.

Omdat het VO vindt dat er duidelijke en toegankelijk gecommuniceerd moet worden, was dat wederom een reden om de communicatie extra aandacht te geven in 2020. Zo wordt vooraf de uitgaande communicatie gelezen, die door het pensioenfonds aan deelnemers gestuurd wordt. Tevens

is als tip gegeven om ook de CRH locaties (werkplek van deelnemers) te bezoeken, zeker rondom de aanstaande grote wijzigingen in het stelsel en de aanpassingen van opbouw en dekkingsgraad. Zowel de dialoog, alsmede het begrijpelijk maken van de diverse boodschappen en het meenemen van de (gewezen)deelnemers hierin, is essentieel. Een eerder initiatief uit 2019 om vaker na te denken binnen het VO over communicatie is opgestart. Het ons hierover laten adviseren door deskundigen op het gebied van moderne communicatie, zodat we ook als VO hierover breder kunnen adviseren, is nog niet gebeurd.

Voor het VO is communicatie sowieso een belangrijk onderwerp, vooral ook omdat de huidige pensioencommunicatie achterblijft bij de markt en bij de technische mogelijkheden. Dit is een reden om hierover in het jaar 2021 meer de lead te nemen en het bestuur en het pensioenbureau hier nader op te bevragen om stappen te zetten.

Ad 2 Oordeel over het gevoerde beleid

Opleidingsbeleid

Door alle veranderingen op pensioengebied, de lage dekkingsgraad en de Corona crises is het van belang dat het bestuur hier adequaat op weet te reageren. Dit kan niet zonder een constante scholing en op peil houden van de hiertoe vereiste kennis. Bestuursleden moeten dan ook minimaal voldoen aan de hiertoe gestelde eisen van DNB. Het VO heeft inzage gekregen in de opleidingsplannen over 2020, waarin te zien is welke opleidingen/seminars door de bestuursleden individueel, dan wel collectief zijn gevolgd.

Beleggingsbeleid

Door de Covid periode heeft de aandelenportefeuille in 2020 een flinke schommeling doorgemaakt. De beleggingscommissie heeft in 2020, ondanks de aanpassing in haar bezetting goed gefunctioneerd. De nieuwe voorzitter, samen met de andere leden bleven in control door in de maanden maart/april extra te vergaderen. In deze vergaderingen werden ontwikkeling van de portefeuille, de valuta-afdekking en de renteafdekking goed bekeken. De rapportages die zij van de vermogensbelegger ontvangen worden goed gemonitord. De kwaliteit van deze rapportages blijft ook in de toekomst een punt van aandacht. Het CRH pensioenfonds geeft in haar investmentbeliefs aan dat zij duurzaam wil beleggen. Hiervoor is nog geen ESG beleid opgesteld. Het VO ziet graag dat het ESG beleidsstuk formeel wordt vastgelegd. De mening/input van (gewezen) deelnemers is hierin zeer belangrijk.

Risicomanagementbeleid

Naast de Beleggingscommissie is de Risicomanagementcommissie een belangrijke pijler voor het bestuur om haar beleid op te baseren. Het VO ondersteunt bij deze ook het advies van de Visitatie commissie om nog meer te investeren in de kennisuitwisseling tussen deze twee commissies. Het VO ziet de terugloop van het aantal actieve deelnemers, ten gevolge van de verkoop van bedrijven, als een extra risico voor het voortbestaan van het CRH pensioenfonds als zelfstandig fonds. Ook de geringe belangstelling van de deelnemers voor zelfs hun eigen pensioen en de opbouw daarvan, ziet het VO als een risico. Het spoort het bestuur dan ook aan om de belangstelling hiervoor meer actief aan te wakkeren door bijvoorbeeld voorlichtingsbijeenkomsten binnen de bedrijven te organiseren en het (digitaal) toezenden van een nieuwsbrief bv eens per kwartaal.

Dekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde dekkingsgraad over 12 maanden) op 31 december 2020 was 94,3%, ten opzichte van 97,8% in 2019. We hebben nog altijd te maken met een historisch lage rentestand, maar daarentegen deden de aandelen het uiteindelijk goed, zodat de dekkingsgraad toch nog boven de 90% uitkwam. Dit is positief, daar Minister Koolmees “de vrijstellingsregeling” gepubliceerd heeft, die inhoudt dat bij een dekkingsgraad van 90% of hoger de opgebouwde pensioenen niet gekort hoeven te worden. Het bestuur heeft dan ook het besluit genomen om van deze regeling gebruik te maken, zodat de opgebouwde pensioenen per 31 december 2020 niet gekort behoeften te worden. Daar de verwachting is dat de rente op korte termijn niet zal stijgen, blijft de kans op een korting van de pensioenen onverminderd groot.

Pensioenopbouw 2021

De financiële positie van fonds is nog steeds niet rooskleurig. Op basis van de dalende rente in 2020 zou een verdere verlaging van het opbouwpercentage van 1,5% naar 1,266% noodzakelijk zijn. Echter alle belangen afwegende van alle deelnemers, heeft het pensioenbestuur besloten de pensioenopbouw op een percentage van 1,35% vast te stellen, wat overeenkomt met een dekkingsgraad van ongeveer 84%. Dit sluit bijna aan bij het niveau waarbij de opgebouwde pensioenen niet gekort hoeven worden. Feit blijft dat in 2021 opnieuw minder pensioen wordt opgebouwd, dan wat het fonds zich ten doel had gesteld. Ook voor de komende jaren blijft dit risico bestaan.

Ad 3 Oordeel over toekomstige beleidskeuzes

Het VO maakt zich ernstig zorgen over de toekomst van het CRH-pensioenfonds.

In 2020 heeft er wederom geen indexatie van de pensioenen kunnen plaatsvinden, waardoor de opgebouwde pensioenen weer zijn achtergebleven ten opzichte van de prijsontwikkelingen in de markt. Ook de vooruitzichten voor de komende jaren zijn niet veelbelovend.

Doordat de pensioenpremie niet kostendekkend is, is de pensioenopbouw in 2021 wederom verder verlaagd van 1,5% naar 1,35%. Dit heeft direct gevolgen voor de pensioenopbouw van de actieve deelnemers. De huidige vaste pensioenpremie geldt nog tot en met 31 december 2021. Half 2021 zullen de onderhandelingen voor een nieuwe pensioenovereenkomst starten.

Door de schommeling in de actuele dekkingsgraad en de daling van de beleidsdekkingsgraad in 2020 blijft de kans nog steeds aanwezig dat de opgebouwde pensioenen moeten worden verlaagd. Dit is het geval als de beleidsdekkingsgraad eind 2021 niet boven de vereiste waarde ligt. Daarnaast krijgen wij vanaf 2021 ook nog te maken met de nieuwe UFR methodiek, die de dekkingsgraad hoogst waarschijnlijk verder doet dalen.

Ook de verkoop van steeds meer deelnemende CRH bedrijven in Nederland heeft direct gevolgen voor de toekomst van het CRH-pensioenfonds en baart ons zorgen. Niet alleen omdat de omvang van het CRH-pensioenfonds hierdoor aanzienlijk wordt verkleind, waardoor de kosten per deelnemer aanzienlijk gaan stijgen, maar ook om de continuïteit van het pensioenfonds en het vervullen van essentiële functies binnen het pensioenbestuur, de pensioenraad en het verantwoordingsorgaan.

Het VO blijft er daarom op aandringen om zo snel mogelijk, in overleg met alle betrokken partijen, diverse scenario's uit te werken, waardoor het CRH-pensioenfonds ook in de toekomst toekomstbestendig kan zijn en blijven. Uitgangspunt blijft dat een boven marktconforme en betaalbare pensioenregeling het uitgangspunt moet zijn. Het VO gaat ervan uit dat zij betrokken wordt bij het uitwerken van diverse scenario's.

Het pensioenakkoord dat is gesloten tussen het kabinet, de vakcentrales en de werkgevers zal de komende jaren zorgen voor grote veranderingen in ons pensioenstelsel. Inmiddels is duidelijk geworden dat de invoering van het nieuwe pensioenakkoord met een jaar is uitgesteld in verband met de complexe wetgeving (2023-2027). Het invullen en het uitvoeren van dit nieuwe pensioenstelsel zal veel tijd en energie gaan vergen van alle betrokken partijen (werkgever/pensioenraad/verantwoordingsorgaan/bestuur en ondernemingsraden). Een goede communicatie richting de deelnemers is daarom van essentieel belang.

Ad 4 Adviezen

Het VO heeft in 2020 geen adviesaanvragen van het pensioenbestuur ontvangen.

Conclusie

Het VO is van mening dat het pensioenfonds op professionele wijze bestuurd wordt, en dat op adequate wijze gereageerd wordt op adviezen van de VC en het VO.

Bij haar besluiten worden de belangen van de verschillende deelnemersgroepen op een evenwichtige manier gewogen.

Door de verkoop van bedrijven en daarmee gepaard gaande substantiële afname van het aantal actieve deelnemers is de beheersing van kosten en kwaliteit een extra aandachtspunt.

Reactie van het bestuur op verslag verantwoordingsorgaan

Het bestuur van CRH Pensioenfonds kan terugkijken op een jaar waarin op constructieve wijze en in goede sfeer is samengewerkt met het verantwoordingsorgaan. Hiervoor wil het bestuur het verantwoordingsorgaan graag bedanken. Het overleg vindt logischerwijs vaak plaats op hoofdlijnen maar wat het bestuur betreft in alle openheid. In het verslag van het verantwoordingsorgaan wordt een aantal zaken belicht waarop het bestuur hieronder graag wil reageren.

Bezetting bestuur

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat er een tweetal vacatures bestaat binnen het bestuur en dringt erop aan dat deze door gekwalificeerde kandidaten worden ingevuld.

Het bestuur kan zich volledig vinden in deze aanbeveling. Momenteel kent het bestuur twee aspirant bestuursleden. Zij wonen als toehoorder de bestuursvergaderingen bij. Eén van deze twee kandidaten is inmiddels voorgedragen bij DNB en kan hopelijk in 2021 worden benoemd. De tweede kandidaat doorloopt inmiddels een opleidingstraject. De verwachting is dat hij in de loop van 2022 ter toetsing bij DNB kan worden voorgedragen.

Communicatie

In het verslag over het boekjaar 2020 benadrukt het verantwoordingsorgaan de noodzaak van goede communicatie. Het verslag bevat ook een aantal concrete suggesties om de communicatie met alle groepen deelnemers te verbeteren.

Het bestuur onderschrijft het belang van goede communicatie. Er wordt binnen het pensioenfonds al veel energie gestoken in de communicatie met de deelnemers. Uiteraard is er ruimte voor verbetering maar het tempo waarin verbeteringen kunnen worden gerealiseerd is gelet op de capaciteit van het pensioenbureau aan grenzen gebonden. De introductie van de nieuwe pensioenregeling kan ondersteund worden met communicatie bij de bedrijven. Hierbij kan dan ook een vooruitblik worden geworpen op het nieuwe pensioenstelsel.

Voor wat betreft de digitale communicatie bevindt het fonds zich in de verkenningsfase. Digitale communicatie biedt zeker interessante mogelijkheden maar vraagt ook om grote zorgvuldigheid met name ten aanzien van de dataprivacy en de kostenbeheersing waarvoor het verantwoordingsorgaan in haar verslag terecht ook de aandacht vraagt.

Beleggingen

In het jaar 2021 heeft het bestuur inmiddels de eerste stappen gezet om te komen tot een beleid ten aanzien van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. De mening van de deelnemers is hierbij zeker van belang. Het bestuur beraadt zich over de vraag op welke wijze dit zo pragmatisch mogelijk kan worden ingevuld.

Het verantwoordingsorgaan ondersteunt het advies van de visitatiecommissie om meer te investeren in kennisuitwisseling tussen de beleggingscommissie en de risicomanagementcommissie. Op het eerste gezicht lijkt dit een logisch verzoek omdat er immers maar twee keer per jaar een officiële vergadering tussen beide commissies plaatsvindt. In iedere reguliere bestuursvergadering vindt echter een terugkoppeling plaats vanuit de beleggingscommissie door de voorzitter van de beleggingscommissie. Tijdens de bestuursvergaderingen zijn in principe ook alle leden van de risicomanagementcommissie aanwezig. Daarnaast wonen zowel de voorzitter van de risicomanagementcommissie als de voorzitter van het bestuur (tevens lid Risicomanagementcommissie) op regelmatige basis de vergaderingen van de beleggingscommissie bij. Ook de directie van het pensioenbureau is vertegenwoordigd in beide commissies. Een groter aantal formele gezamenlijke vergaderingen van beide commissies heeft naar het oordeel van het bestuur onvoldoende toegevoegde waarde.

Financiële positie en hoogte pensioenopbouw

Het bestuur deelt de mening van het verantwoordingsorgaan dat de financiële positie van het pensioenfonds niet rooskleurig is. Ook begrijpt het bestuur de teleurstelling over de verlaging van het opbouwpercentage. Toch moeten deze twee zaken in principe los van elkaar gezien worden.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds is te laag om de opgebouwde pensioenen te kunnen indexeren. Dit is helaas al vele jaren achtereen de realiteit. Hoewel de opgebouwde pensioenen tot op heden niet hoefden te worden verlaagd, bestaat er nog altijd een reële kans op korting van de opgebouwde pensioenen. Alle groepen deelnemers ondervinden hier nadeel van.

De verlaging van het opbouwpercentage staat in principe los van de financiële positie van het pensioenfonds. Als gevolg van de lage rentestand is de afgesproken vaste premie ontoereikend om de beoogde opbouw te kunnen financieren. Als de jaarlijkse pensioenopbouw niet uit de premie gefinancierd kan worden, betekent dit dat hiervoor de reserves van het pensioenfonds moeten worden aangesproken. Het verlagen van het opbouwpercentage was voor het bestuur in het kader van de evenwichtige belangenafweging dan ook een onvermijdelijke beslissing.

Toekomst pensioenfonds

Als gevolg van de verkoop van een aantal CRH bedrijven is het aantal premiebetalende deelnemers aanzienlijk afgenomen. Een verdere afname van het aantal actieve deelnemers in de nabije toekomst is waarschijnlijk.

Op initiatief van de werkgever is in samenwerking met o.a. het verantwoordingsorgaan en het bestuur van het pensioenfonds een onderzoek uitgevoerd naar de toekomstbestendigheid van het fonds. Conclusie van dit onderzoek was dat het wenselijk is om het eigen ondernemingspensioenfonds in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel in stand te houden.

Verder heeft het bestuur van CRH Pensioenfonds in het afgelopen jaar een risicoanalyse uitgevoerd naar de gevolgen van het teruglopende deelnemersbestand. Hierbij kwam het bestuur tot de slotsom dat het niveau van de administratiekosten weliswaar toeneemt maar nog altijd concurrerend is ten opzichte van andere ondernemingspensioenfonds. Ook de kwaliteit van het bestuur is niet in het geding.

Het bestuur staat zeker zelf ook kritisch ten opzichte van de toekomst van het eigen ondernemingspensioenfonds maar beschouwt dit niet als een urgent probleem. In de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel is in het stappenplan voorzien in een beslismoment waarop de stakeholders gezamenlijk kunnen vaststellen bij welke pensioenuitvoerder men de gekozen nieuwe pensioenregeling wenst onder te brengen. Bij een dergelijke keuze is een nieuw onderzoek naar de toekomstmogelijkheden van CRH Pensioenfonds onvermijdelijk.

De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zal een complex en intensief project worden. Het bestuur ziet uit naar een voortzetting van de goede samenwerking met het verantwoordingsorgaan om samen te komen tot een zo goed mogelijke pensioenregeling en -uitvoering. Het belang van de deelnemers is hierbij leidend voor het bestuur.

Samenvatting van het verslag van de visitatiecommissie

De Visitatiecommissie (VC) heeft van het bestuur de opdracht gekregen om het functioneren van (het bestuur van) het fonds over boekjaar 2020 kritisch te bezien. De VC heeft bij de uitvoering van de visitatie de wettelijke voorschriften in acht genomen en het functioneren onder andere getoetst aan de normen zoals opgenomen in de Code Pensioenfondsen 2018 (hierna: “de Code”). De VC heeft haar oordeel gebaseerd op de haar ter beschikking gestelde en op de website beschikbare stukken en op interviews die de VC heeft gehouden met een aantal personen betrokken bij het fonds (bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan, medewerkers van het pensioenbureau, de werkgever en adviseurs).

Hoofdconclusie

Het oordeel van de VC ten aanzien van het functioneren van het (bestuur van het) fonds in 2020 luidt positief. Ondanks de ook in dit jaar plaatsgevonden wisselingen in het bestuur en ondanks de uitdagingen die de corona crisis met zich meebracht heeft het (bestuur van het) fonds op professioneel niveau geopereerd. De VC constateert een grote mate van toewijding bij de bestuursleden (en ook medewerkers) van het fonds. De VC is van mening dat het bestuur de belangen van alle belanghebbenden op evenwichtige wijze vertegenwoordigt en juist op dit punt zeer goed functioneert.

Hieronder treft u, aan de hand van de acht thema’s zoals in de Code opgenomen, de samenvatting aan van de bevindingen van de VC betreffende het jaar 2020.

Thema 1. Vertrouwen waarmaken

De VC constateert dat er in bestuursvergaderingen goede, open en constructieve discussies plaatsvinden waarbij ieder afzonderlijk bestuurslid voldoende ruimte krijgt om zijn standpunt naar voren te brengen. Er vindt bij besluitvorming een goede en evenwichtige weging plaats van de belangen van alle belanghebbenden. De wensen van de verschillende belanghebbenden worden door het bestuur zeker gehoord, maar het bestuur neemt op basis van de eigen afweging van alle belangen vervolgens besluiten. Dit blijkt met name uit (de verslaglegging van) verschillende besluitvormingsprocessen die hebben plaatsgevonden in 2020. Daarbij constateert de VC dat het bestuur de aanbeveling van vorig jaar, om in de notulen van de bestuursvergaderingen een resumerend overzicht van de argumenten bij een besluit op te nemen is overgenomen.

Het bestuur wordt hierbij ondersteund door de verschillende adviseurs, bestuurscommissies en het pensioenbureau. Het bestuur is evenwel in staat om goede discussies te voeren en kritisch te zijn op hetgeen zij van deze partijen voorgelegd krijgen. Er is sprake van voldoende countervailing power.

In 2020 is het onderzoek dat door de werkgever was geïnitieerd over de toekomst van de CRH pensioenen afgerond met de door het fonds en de werkgever gedeelde conclusie dat in de (nabije) toekomst samen wordt verdergegaan. Een belangrijke overweging hierbij was het nauw betrokken kunnen blijven bij de invulling van de pensioenovereenkomst in het kader van het nieuwe pensioenstelsel. Hiermee is voor het fonds de gewenste duidelijkheid voor in ieder geval de komende jaren verkregen.

De coronacrisis heeft grote volatiliteit in de financiële markt veroorzaakt. Het bestuur heeft adequaat gereageerd en de frequentie van telefonische vergaderingen en monitoring van de beleggingsportefeuille sterk opgeschroefd. Hiermee bleef het bestuur goed in control.

Aanbevelingen/opmerkingen

Vorig jaar heeft de VC de aanbeveling gedaan om een mogelijke korting vroeg op de agenda te zetten. Dat heeft het bestuur ook gedaan. De VC beveelt aan om ook dit jaar het verloop van de dekkingsgraad en de daarbij wellicht wenselijke of voorgeschreven maatregelen zoals korten gedurende het jaar op de agenda te houden zodat deze tijdig geadresseerd kunnen worden.

Zoals hierboven beschreven is de werkgever voornemens de uitvoeringsovereenkomst met het fonds te verlengen. Ten tijde van de visitatie was er nog geen nieuwe uitvoeringsovereenkomst (de huidige uitvoeringsovereenkomst eindigt in december 2021). De VC beveelt aan de inhoud van de nieuwe uitvoeringsovereenkomst tijdig met de werkgever af te stemmen (hier bij de werkgever op aan te dringen) daar de nieuwe uitvoeringsovereenkomst mogelijk ook gevolgen heeft voor de fondsstukken zoals het pensioenreglement. In dit kader wijst de VC er ook op dat, in verband met het CDC-karakter van de pensioenregeling van CRH, het overeengekomen premiepercentage en het in het pensioenreglement vastgelegde opbouwpercentage ex-ante met elkaar in evenwicht zullen moeten zijn.

Risicomanagement

Het fonds heeft de aanbeveling van de VC van vorig jaar om meer tijd in te ruimen voor gezamenlijke vergadertijd van de risicomanagementcommissie en de beleggingscommissie opgepakt. Daarnaast woont de sleutelfunctiehouder risicobeheer de vergaderingen van de beleggingscommissie bij. Ook dit past goed bij de aanbevelingen van de VC over 2019. In haar onderzoek over 2020 constateert de VC wel dat de half uur extra vergadertijd nauwelijks voldoende blijkt in combinatie met de lage frequentie van de gezamenlijke vergaderingen. Ook had de VC verwacht dat er in het crisisjaar in de risicomanagementcommissie nog meer aandacht zou zijn besteed aan de beleggingsrisico's. De VC beveelt aan hier nogmaals kritisch naar te kijken en te overwegen om de frequentie van de gezamenlijke vergaderingen te verhogen om zo voldoende tijd te hebben voor de behandeling van alle relevante risico's.

De VC beveelt aan om ook in geval van (onder)uitbesteding de risico's goed te borgen.

Beleggingsbeleid

Binnenkort worden het ESG-beleid en het herbalanceringsbeleid verder uitgewerkt. Daarbij is het in het algemeen belangrijk dat reeds bestaande beleggingen niet maatgevend zijn voor het op te stellen beleid. Het bestuur heeft aangegeven zich hiervan bewust te zijn. De VC beveelt aan in het kader van het ESG-beleid in 2021 tijdig af te stemmen met de belanghebbenden.

De VC beveelt aan om kritisch te blijven kijken naar de beleggingsmix die het fonds hanteert. Bijvoorbeeld een scenarioanalyse zou inzicht kunnen bieden en de grootste risico's inzichtelijk kunnen maken. Tevens zou dit kunnen bijdragen aan de kennis van de verschillende beleggingscategorieën.

De afdekking van het valutarisico is vaak besproken. De uitvoerder bleek niet voldoende info te kunnen/willen leveren om de uitvoering aan het beleid te kunnen toetsen. Een oplossing heeft lang op zich laten wachten, waardoor het niet altijd duidelijk was of de afdekking van het valutarisico volgens het beleid uitgevoerd werd.

Thema 2. Verantwoordelijkheid nemen

De VC heeft in eerdere visitaties gewezen op het mogelijke "key-man" risico. De VC erkent dat dit door de schaal van het fonds ook niet altijd voorkomen kan worden. Wel is het zaak dit goed te blijven onderkennen en daar waar mogelijk dit risico te mitigeren (bijvoorbeeld door het goed op peil houden van de kennis van alle bestuurs- en bestuurscommissieleden).

De VC constateert dat de relatie met de vermogensbeheerder is verbeterd en er een stap is gezet in het beter vaststellen welke informatie verleend zou moeten worden. Ook heeft de VC geconstateerd dat de rapportages zijn verbeterd en beter aansluiten bij hetgeen het bestuur wenst. Er hebben zich in 2020 wel twee incidenten voorgedaan maar deze zijn door het bestuur goed afgehandeld.

Aanbevelingen

Het pensioenbureau werkt met grote inzet en betrokkenheid voor het pensioenfonds en met een bezetting van vier mensen leveren zij vrijwel alle diensten die ook grotere pensioenuitvoerders bieden. Wel is de werkdruk hoog waardoor werkzaamheden nog wel eens moeten worden uitgesteld. Het bestuur heeft hier proactief oog voor gehad en heeft een aantal initiatieven ontplooid om de druk op het

pensioenbureau te verminderen. De VC beveelt het bestuur aan de werkdruk van het pensioenbureau goed te blijven monitoren en wellicht nog een aantal stappen te ondernemen om deze te verminderen, zeker met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, wat naar verwachting de werkdruk nog verder zal verhogen.

De VC beveelt aan om in het uitbestedingsbeleid expliciet aandacht te besteden aan een beheerst beloningsbeleid bij de uitbestedingspartijen en ook bij de bestaande uitbestedingspartijen uit te vragen/te toetsen of een integer beloningsbeleid wordt gehanteerd.

Thema 3. Integer handelen

De VC is van mening dat het fonds op een goede wijze voldoet aan de eisen die aan integriteit en compliance worden gesteld voldoet.

Aanbevelingen

Vorig visitatiejaar is opgemerkt dat voor de voorzitter van het bestuur, die tevens de rol van compliance officer heeft, nog verankerd zou moeten worden op welke wijze (indien benodigd) de compliance van de voorzitter wordt getoetst. De VC heeft begrepen dat dit reeds in gang is gezet en beveelt aan om dit in 2021 af te ronden en in te regelen,

Thema 4. Kwaliteit nastreven

In 2020 is er, in navolging op de wisselingen in 2019, wederom sprake geweest van het wegvallen van bestuursleden. De VC merkt hierbij op dat dit niet het gevolg is van keuzes van de betreffende bestuursleden om hun functie als bestuurslid neer te leggen, maar het gevolg van het niet kunnen voortzetten van het bestuurslidmaatschap vanwege vertrek bij de werkgever.

Ondanks het wegvallen van een aantal bestuursleden, waaronder de voorzitter van de beleggingscommissie, is dit door het bestuur goed opgevangen en is direct werk gemaakt van het op goede wijze invullen van de vrijgekomen vacatures in het bestuur. Ten tijde van de visitatie was er sprake van twee aspirant leden waarvan het voorzienbaar is dat één persoon al op zeer korte termijn kan toetreden tot het bestuur.

Alhoewel het grote verloop binnen het bestuur in 2020 (en ook in het voorgaande jaar 2019) exceptioneel was en vooral te maken heeft gehad met vertrek bij CRH (van het betreffende bestuurslid of de onderneming waar hij werkzaam is) ziet de VC hierin toch ook enig risico gezien het krimpend aantal deelnemers van het fonds.

Aanbevelingen

De VC heeft geconstateerd dat met name de commissie Governance, Deskundigheid en Communicatie (Commissie GDC) in 2020 een beter zichtbare rol heeft gekregen, ook in de terugkoppeling aan het bestuur. Ook is er een communicatiejaarplan opgesteld. De VC is van mening dat er echter op het gebied van wet- en regelgeving nog stappen gezet kunnen worden om de ontwikkelingen daarin beter bij het bestuur op de agenda te zetten. De VC beveelt dan ook aan om in 2021 de (ontwikkeling van) wet- en regelgeving en de mogelijke gevolgen voor het fonds meer op de bestuursagenda te zetten. De VC heeft begrepen dat hiermee in 2021 inmiddels wel aanvang is gemaakt.

De interactie tussen het bestuur en de beleggingscommissie is zeer goed. Er vindt uitgebreide terugkoppeling vanuit de beleggingscommissie naar het bestuur plaats. De VC beveelt wel aan om de terugkoppeling vanuit het bestuur (van de door het bestuur na advisering door de beleggingscommissie genomen besluiten) aan de leden van de beleggingscommissie beter vast te leggen (uit gesprekken is gebleken dat dit wel gebeurt; het blijkt echter niet uit de notulen van de vergaderingen van de beleggingscommissie).

Thema 5. Zorgvuldig benoemen

De VC heeft geconstateerd dat het bestuur bij de werving van de nieuwe bestuursleden zoveel mogelijk rekening heeft gehouden met de eisen die gesteld worden aan diversiteit binnen het bestuur.

Hierbij is zowel gekeken naar de eisen op basis van geslacht en leeftijd, als de eisen qua diversiteit in de achtergrond van de bestuursleden. Geconstateerd moet worden dat het niet mogelijk is gebleken aan alle eisen te kunnen voldoen. Zo kon ook deze keer niet aan de eis omtrent geslacht worden voldaan. Wel heeft het bestuur iemand als aspirant bestuurslid gevonden die qua achtergrond (HR) een goede aanvulling vormt op de achtergronden van de aanwezige bestuursleden.

Aanbevelingen

De VC beveelt aan om te blijven trachten aan de overige diversiteitseisen die wet- en regelgeving voorschrijven te voldoen.

Thema 6. Gepast belonen

De VC heeft bij de visitatie over het vorig boekjaar (2019) opgemerkt dat een beloning voor bestuursleden (in het kader van hetgeen in de code is voorgeschreven) wellicht op zijn plaats zou zijn, gezien de tijd die de afzonderlijke bestuursleden aan het bestuurslidmaatschap besteden. Het bestuur heeft toegelicht dat het extern bestuurslid (namens de werkgever) wel een vergoeding ontvangt van de werkgever en dat het bestuurslid namens de gepensioneerden een vergoeding ontvangt (reiskosten en vrijwilligersvergoeding). De overige leden kunnen werkzaamheden verrichten in werktijd waardoor een vergoeding niet benodigd is. De VC is hiermee van mening dat op dit punt aan de Code wordt voldaan.

Thema 7. Toezicht houden en inspraak waarborgen

De VC constateert dat het bestuur de aanbevelingen van de VC als ook van het VO doorgaans overneemt en daar waar dat niet het geval is dit bewust doet en ook motiveert. De VC constateert dat het bestuur waarde hecht aan de rollen van het VO en de VC.

Thema 8. Transparantie bevorderen

Vorig jaar heeft de VC aanbevolen om, in lijn met de Code, een beleid vast te stellen rond transparantie en communicatie, waarbij de informatiebehoefte van de belanghebbenden het uitgangspunt dient te zijn. De VC constateert dat er inmiddels wel een communicatieplan is opgesteld. De VC is echter van mening dat op het gebied van transparantie en communicatie nog wel stappen gezet kunnen worden.

Aanbevelingen

Communicatie aan de belanghebbenden (met name de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden) is van groot belang en wordt met de komst van het nieuwe pensioenstelsel (waarin ook eisen zijn opgenomen ten aanzien van een digitale keuzeomgeving) en de eisen omtrent de ESG ook steeds belangrijker. De VC beveelt aan om in 2021 verbetering van het communicatiebeleid als speerpunt op de agenda te zetten en hierin stappen te maken (pro actiever informeren en communiceren).

Reactie bestuur op de samenvatting van het verslag visitatiecommissie

De visitatiecommissie kwalificeert het functioneren van het bestuur van CRH Pensioenfonds in 2020 als professioneel en toegewijd waarbij alle belanghebbenden zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen. Het bestuur van CRH Pensioenfonds is verheugd over dit positieve oordeel. Het bestuur verricht haar werkzaamheden met veel inzet en stelt in haar handelen het belang van de deelnemers centraal. Het is plezierig om te constateren dat dit door de visitatiecommissie wordt herkend.

De visitatiecommissie doet in haar verslag ook een aantal aanbevelingen. Zoals gebruikelijk zullen later dit jaar alle aanbevelingen worden beoordeeld en waar mogelijk worden opgevolgd. In deze reactie wil het bestuur graag alvast ingaan op de in haar ogen belangrijkste aanbevelingen.

Uitvoeringsovereenkomst 2022

De in het kader van de CDC-systematiek afgesproken vaste pensioenpremie was de afgelopen jaren niet kostendekkend. Oorzaak hiervan was de gedaalde rente. Aan de minimumeis van 90% die het bestuur in dit kader in principe aan de premiedekkingsgraad stelt, kon niet worden voldaan. Zowel in 2020 als in 2021 was het bestuur genoodzaakt om het opbouwpercentage te verlagen. Dit leidde tot teleurstelling bij zowel werkgever als werknemers. Het bestuur begrijpt deze teleurstelling maar is van mening dat deze besluiten uit het oogpunt van evenwichtige belangenafweging onvermijdelijk waren.

Per 1 januari 2022 zullen nieuwe afspraken gemaakt worden door werkgever en werknemers over de hoogte van de vaste pensioenpremie. De visitatiecommissie beveelt aan om er voor te zorgen dat het opbouwpercentage ex-ante in evenwicht is met de afgesproken vaste premie. Het bestuur onderschrijft deze aanbeveling. Het is belangrijk dat in de pensioenregeling op voorhand geen verwachtingen worden gewekt die niet kunnen worden waargemaakt. Anderzijds blijft de mate waarin de premie kostendekkend is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de marktrente. Dit zal in de communicatie met de belanghebbenden duidelijk moeten worden aangegeven.

Risicomanagement

De visitatiecommissie geeft het bestuur in overweging de frequentie van de gezamenlijke vergaderingen van de risicomanagementcommissie en de beleggingscommissie te verhogen. Deze aanbeveling is ook door het verantwoordingsorgaan gedaan. Het bestuur verwijst dan ook naar haar antwoord zoals opgenomen in de reactie op het verslag van het verantwoordingsorgaan.

De visitatiecommissie stelt ook dat men verwacht had dat er in het verslagjaar in de risicomanagementcommissie nog meer aandacht zou zijn besteed aan de beleggingsrisico's. Binnen de governance-structuur van CRH Pensioenfonds is ervoor gekozen om gedurende de Coronacrisis de frequentie van de vergaderingen van de beleggingscommissie op te schroeven. Vrijwel wekelijkse werd er een extra overleg ingepland om de beleggingsrisico's binnen het pensioenfonds te monitoren.

De risicomanagementcommissie zag het gedurende deze periode als haar taak om vast te stellen dat het proces ten aanzien van de monitoring van de beleggingsrisico's adequaat werd afgedekt. Het bestuur is van mening dat CRH Pensioenfonds als organisatie in control is geweest. Hoewel het aantal formele gezamenlijke vergaderingen beperkt was, was er sprake van een veelvoud aan contactmomenten tussen leden van beide commissies o.a. tijdens de terugkoppeling vanuit de beleggingscommissie in de bestuursvergaderingen.

Beleggingsbeleid

De visitatiecommissie doet de aanbeveling om de beleggingsmix die het fonds hanteert kritisch te blijven bezien en hierbij bijvoorbeeld gebruik te maken van een scenarioanalyse. Het bestuur heeft ervoor gekozen ter verdieping van de monitoring van de beleggingsportefeuille in 2021 gebruik te gaan maken van zogenoemde Investmentcases. Verdere scenarioanalyses zullen in de nabije toekomst deel uit maken van een ALM-studie die in principe in 2022 weer op de agenda staat.

Communicatiebeleid

Het bestuur onderschrijft het standpunt van de visitatiecommissie dat er stappen gemaakt kunnen worden op communicatiegebied. In het communicatiejaarplan 2021 dat door het pensioenfonds is opgesteld wordt daar ook invulling aan gegeven. Daarnaast staat het bestuur ook open voor suggesties vanuit de diverse fondsorganen. Met name bij belangrijke gebeurtenissen als de nieuwe pensioenregeling 2022 en de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is goede communicatie onontbeerlijk.

Het bestuur hecht er wel aan de verwachtingen ten aanzien van het tempo waarin verbeteringen kunnen worden gerealiseerd te temperen. Enerzijds heeft dit te maken met de beperkte capaciteit van het pensioenbureau maar anderzijds ook met de visie dat het fonds niet voorop wil lopen. CRH Pensioenfonds volgt de marktontwikkelingen op communicatiegebied op de voet en streeft ernaar op pragmatische en kostenefficiënte wijze gebruik te maken van de mogelijkheden die zich op dit gebied aandienen.

Slotwoord

Het bestuur van CRH Pensioenfonds heeft grote waardering voor de gedegen wijze waarop de visitatiecommissie haar werk heeft verricht. Uit de vragen die door de visitatiecommissie zijn geformuleerd komt naar voren dat men de opgevraagde documentatie grondig heeft bestudeerd. Daarnaast heeft de visitatiecommissie een groot aantal interviews afgenomen bij een breed scala aan stakeholders. Dit heeft een goed beeld opgeleverd hoe er vanuit de diverse invalshoeken over het pensioenfonds wordt gedacht. Op constructieve wijze is deze kennis met het bestuur gedeeld. De dialoog die hierover met het bestuur van het fonds is gevoerd is voor een belangrijk deel gericht op de toekomst. De visitatiecommissie is daarmee niet alleen een interne toezichthouder maar ook een waardevolle gesprekspartner gebleken.

Stichting CRH Pensioenfonds

Jaarrekening 2020

1. Balans per 31 december (na voorgestelde bestemming saldo van baten en lasten)

		2020	2019
	<i>Toelichting</i>	1.000 EUR	1.000 EUR
ACTIEF			
A. Beleggingen voor risico pensioenfonds	(2.1)		
1. Onroerend goed		19.449	23.034
2. Aandelen		330.698	283.937
3. Vastrentende waarden		642.618	601.534
4. Derivaten	(2.2)	1.650	839
B. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen			
1. Garantiecontracten		19.584	18.744
C. Vorderingen en overlopende activa	(2.3)	868	927
D. Liquide middelen	(2.4)	23.068	5.989
		<u>1.037.935</u>	<u>935.004</u>
PASSIEF			
A. Stichtingskapitaal en reserves			
I. Overige reserves	(2.5)	-/- 64.253	-/- 22.376
B. Technische voorzieningen	(2.6)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		1.078.286	933.557
Herverzekeringsdeel voorziening pensioenverplichtingen		19.584	18.744
Overige technische voorzieningen		2.951	2.916
C. Schulden en overlopende passiva	(2.7)	1.367	2.163
		<u>1.037.935</u>	<u>935.004</u>
Actuele dekkingsgraad (in %)		94,2	97,7

2. Staat van baten en lasten 2020

		2020 1.000 EUR	2019 1.000 EUR
BATEN	<i>toelichting</i>		
A. Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	(3.1)	41.143	27.164
B. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(3.2)	76.016	123.926
C. Overige baten	(3.3)	0	94
		<u>117.159</u>	<u>151.184</u>
LASTEN			
D. Pensioenuitkeringen	(3.4)	13.258	12.338
E. Pensioenuitvoeringskosten	(3.5)	989	906
F. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds:	(3.6)		
- Pensioenopbouw		26.011	27.676
- Toeslagverlening		0	0
- Rentetoevoeging		-/- 3.076	-/- 1.895
- Onttrekking uit voorziening voor uitkeringen		-/- 13.155	-/- 12.208
- Onttrekking uit voorziening voor uitvoeringskosten		-/- 913	-/- 909
- Wijziging marktrente		148.557	150.386
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		110	58
- Wijziging overlevingsgrondslagen		-/- 24.704	-/- 18.413
- Wijziging technische grondslagen, opslag voor excassokosten		0	0
- Verlaging opbouwpercentage		-/- 2.755	0
- Inkoop aanspraken vanuit overgangsregeling 55-min		15.930	1.940
- Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		-/- 1.276	-/- 213
G. Mutatie overige technische voorzieningen	(3.7)	35	256
H. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		0	0
I. Saldo overdrachten van rechten	(3.8)	-/- 118	-/- 31
J. Overige lasten	(3.9)	143	118
		<u>159.036</u>	<u>160.009</u>
Saldo van baten en lasten		<u>-/- 41.877</u>	<u>-/- 8.825</u>

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is ten laste gebracht van de overige reserves.

In duizenden euro

3. Kasstroomoverzicht over 2020

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	41.208	27.891
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	463	1.286
Betaalde pensioenuitkeringen	-/- 13.997	-/- 13.089
Betaald in verband met overdracht van rechten	-/- 345	-/- 1.255
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-/- 1.420	-/- 381
Ontvangen uitkeringen van herverekeraar	638	638
Betaalde premies herverekering	-/- 43	-/- 41
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	26.504	15.049
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	105.113	51.657
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	3.892	4.754
Aankopen beleggingen	-/- 118.172	-/- 70.643
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-/- 258	-/- 42
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-/- 9.425	-/- 14.274
Netto-kasstroom in jaar	17.079	775
Liquide middelen per 31 december	23.068	5.989
Liquide middelen per 1 januari	5.989	5.214
Mutatie liquide middelen	17.079	775

Toelichting op de jaarrekening

Bedragen in deze toelichting luiden in duizenden euro, tenzij expliciet anders aangegeven.

1. Algemene toelichting

1.1 Informatie over het pensioenfonds

Stichting CRH Pensioenfonds is opgericht in 1946 en is statutair gevestigd te Rijswijk. Het inschrijvingsnummer bij de Kamer van Koophandel is 41141392. Het doel van Stichting CRH Pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerde deelnemers en hun nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Ook voorziet het fonds in voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

Covid-19

Het uitbreken van het Coronavirus en de als gevolg hiervan door de overheid genomen preventieve maatregelen hebben gezorgd voor grote economische onzekerheid. De financiële markten lieten aanvankelijk een sterke daling zien van zowel beurskoersen als rente. In de loop van het verslagjaar was er echter sprake van een opmerkelijk herstel waardoor de daling van de dekkingsgraad beperkt bleef. De dekkingsgraad daalde van 97,7% op 31 december 2019 naar 94,2% op 31 december 2020.

De negatieve effecten voor de aangesloten ondernemingen bleven uiteindelijk ook beperkt en aan alle verplichtingen ten aanzien van zowel de reguliere pensioenpremie als de koopsommen uit hoofde van de overgangsregeling 55-min is voldaan.

Ten aanzien van de operationele risico's is bij het uitbreken van de Coronacrisis een analyse gemaakt. Gebleken is dat het werken vanuit huis goed functioneerde. Het pensioenbureau had hiermee in het verleden reeds ervaring opgedaan zodat was vastgesteld dat alle applicaties vanuit huis goed werken. Ook alle geplande vergaderingen konden online gewoon doorgang vinden.

Met de belangrijkste uitbestedingspartijen is in overleg vastgesteld dat alle diensten zonder noemenswaardige verstoringen doorgang konden vinden.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een collectieve beschikbare premieregeling. De werkgever stelt jaarlijks een vaste premie ter beschikking. Deze premie wordt aangewend voor de aanspraken op basis van het pensioenreglement, de voor de uitvoering noodzakelijke uitvoeringskosten en de aan te houden buffers. Alle actuariële- en beleggingsrisico's zijn voor rekening van de verzekerden van het fonds. Door betaling van genoemde premie voldoet de werkgever aan al haar verplichtingen. De werkgever kan niet aansprakelijk gesteld worden voor een tekort van het fonds. Evenmin kan de werkgever aanspraak maken op enig overschot van het fonds. Wanneer het fonds financieel ernstig tekortkomt, is het mogelijk dat de reeds opgebouwde aanspraken worden verlaagd.

Herverzekeringsbeleid

Het fonds heeft het nabestaanden- en wezenpensioen op risicobasis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij door middel van een stop-lossdekking. Het huidige contract is per 1 januari 2018 verlengd. Dit contract heeft een looptijd van vier jaar en eindigt op 31 december 2021.

1.2. Grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op basis van de wettelijke bepalingen van Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

1.3 Samenvatting van belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

1.3.1 Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling

1.3.2 Valutaomrekening

Transactie in vreemde valuta worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. Monetair activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op de balansdatum.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling dan wel de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2020	2019
US Dollar	1,22355	1,12500
Japanse Yen	126,25215	121,9877
Britse Pond	0,90125	0,847330

1.3.3 Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

1.3.4 Financiële instrumenten

Vrijwel alle activa en passiva van het pensioenfonds zijn financiële instrumenten.

Bij de eerste verwerking van een financieel actief of financiële verplichting wordt dit actief of deze verplichting gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie of schattingsmethoden. Bij deze schattingsmethoden wordt de reële waarde benaderd:

- door deze af te leiden uit de reële waarde van zijn bestanddelen of een soortgelijk instrument indien voor de bestanddelen ervan of een soortgelijk instrument wel een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen; of
- met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en waarderingstechnieken.

De waardering na eerste verwerking hangt af van de classificatie van het financiële instrument.

Financiële activa als onderdeel van de beleggingsportefeuille

Deze categorie wordt na de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde zonder aftrek van eventuele transactiekosten bij vervreemding. Baten of lasten die voortvloeien uit veranderingen in de reële waarde worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Overige vorderingen en financiële verplichtingen

Overige vorderingen en financiële verplichtingen dienen bij eerste verwerking te worden gewaardeerd tegen de reële waarde, onder aftrek van transactiekosten. Overige vorderingen en financiële verplichtingen dienen na eerste verwerking te worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen, gecorrigeerd voor eventuele waardeverminderingen indien er sprake is van oninbaarheid.

1.3.5 Schattingswijzigingen

In 2020 heeft een wijziging plaatsgevonden in de overlevingsgrondslagen van het fonds. CRH Pensioenfonds is in het verslagjaar overgestapt naar de nieuwe AG-prognosetafel 2020. Deze wijzigingen leidden tot een daling van de technische voorziening van 24.704. Op de dekkingsgraad van het fonds had dit een positief effect van circa 2,2%.

1.3.6 Beleggingen

Onroerend goed

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in indirect onroerend goed worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Aandelen en participaties in instellingen welke niet beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Aandelen en participaties in instellingen welke niet beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Vastrentende waarden

Hieronder zijn opgenomen:

- Obligaties;
- Hypothecaire leningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente;
- Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden;
- Deposito's.

Beursgenoteerde obligaties en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in obligaties worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Obligaties en participaties in instellingen die niet beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Hypothecaire leningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente worden gewaardeerd tegen de geschatte toekomstige netto kasstromen die uit de beleggingen zullen toevloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente, rekening houdend met het risicoprofiel, waaronder het krediet- en liquiditeitsrisico, en de looptijd van de belegging.

Middels de beleggingsfondsen is er per 31 december 2020 niet belegd in CRH bedrijven.

Derivaten

Derivaten zijn financiële instrumenten die zijn afgeleid van meer traditionele producten zoals aandelen en obligaties. Voorbeelden van derivaten zijn valutatermijncontracten, interest rate swaps, futures, swaptions en credit default swaps. Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering per balansdatum, of als deze er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

De posities uit hoofde van derivatencontracten betreffen valutaderivaten en worden opgenomen onder de beleggingen. Deze zijn gebaseerd op de marktwaarde van de betreffende valuta op balansdatum.

1.3.7 Vorderingen, liquide middelen en schulden

Vorderingen die geen deel uitmaken van de beleggingsportefeuille, liquide middelen en schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering van vorderingen wordt zo nodig rekening gehouden met waardeverminderingen wegens oninbaarheid.

1.3.8 Technische voorzieningen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente welke is gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB.

De inschatting van de toekomstige kasstromen vindt plaats door rekening te houden met actuele overlevingsgrondslagen. Conform het advies van de actuaris heeft het bestuur besloten de voorziening pensioenverplichtingen voor het boekjaar 2020 te baseren op de prognosetafel AG2020.

Deze tafel wordt gecorrigeerd op basis van leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op basis van inkomensklasse “Hoog-midden” voor mannen en op inkomensklasse “midden” voor vrouwen volgens het Mercermodel 2019. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenreglementen en van de over de verstreken dienstjaren verworven aanspraken.

Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of over de aanspraken en ingegane pensioenen toeslag wordt verleend en in hoeverre dit zal gebeuren. Per 1 januari 2020 kon gelet op de financiële positie van het fonds geen toeslag worden verleend.

De bij de berekening van de technische voorziening voor uitgesteld nabestaandenpensioen voor actieve deelnemers en slapers in aanmerking genomen partnerfrequenties voor mannen en vrouwen zijn conform de overlevingstafels van het AG over de waarnemingsperiode 1980-1985. Voor het uitruilbare nabestaandenpensioen is deze frequentie op pensioenleeftijd 68 gelijk aan 1. Voor de verzekering van het nabestaandenpensioen is aangenomen dat de partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man en drie jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voor uitgesteld wezenpensioen wordt de technische voorziening gelijkgesteld aan 1,5% van de technische voorziening voor uitgesteld nabestaandenpensioen. In het jaar 2020 is de hoogte van deze opslag geëvalueerd. Conclusie was dat de opslag van 1,5% over langere termijn bezien ruim voldoende is.

De jaarlijkse pensioenopbouw van de arbeidsongeschikte deelnemers is begrepen in de opgebouwde aanspraken. Voor de toekomstige opbouw van deze deelnemers is in de voorziening pensioenverplichtingen begrepen de contante waarde van de toekomstige vrijgestelde premies. Hierbij wordt rekening gehouden met de mate van premievrije opbouw, die afhankelijk is van de mate van arbeidsongeschiktheid. Hierbij is ervan uitgegaan dat er geen revalidatie zal plaatsvinden. Tevens is rekening gehouden met de toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschiktheid zullen worden verklaard. Met betrekking tot deze laatste categorie is de verplichting geschat op basis van ervaringscijfers. De premievrijstelling wordt gefinancierd door middel van een opslag van 3% van de bruto premie.

Met toekomstige excassokosten is rekening gehouden door de netto technische voorzieningen te verhogen met een opslag van 2,7%.

1.3.9 Herverzekerd deel technische voorziening

De technische voorziening voor risico van de herverzekeraar betreffen de aanspraken die bij Aegon zijn ondergebracht. De waarderingsgrondslagen van deze aanspraken zijn gelijk aan de fondsgrondslagen (zonder afslag voor kredietrisico). Het herverzekeringsdeel technische voorzieningen (onderdeel van de passiva) is gelijk aan de technische voorzieningen voor risico van de herverzekeraar onder aftrek van de opslag voor excassokosten ad 2,7% die niet door de herverzekeraar wordt vergoed.

1.3.10 Grondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Premiebijdragen

Als premiebijdragen worden verantwoord de op het boekjaar betrekking hebbende bijdragen van werkgevers en deelnemers welke voor het boekjaar zijn vastgesteld, respectievelijk bekend zijn geworden, waarbij rekening is gehouden met eventueel verleende premiekortingen en/of premieopslagen. Met toekomstige administratie- en excassokosten wordt rekening gehouden door een opslag te hanteren van 1,25% van de pensioengrondslagsom ter dekking van de administratiekosten en 2,3% van de netto premie in verband met toekomstige excassokosten.

Beleggingsresultaten

Beleggingsresultaten bestaan uit:

- Directe beleggingsopbrengsten
- Indirecte beleggingsopbrengsten
- In aftrek gebrachte kosten van vermogensbeheer
- In aftrek gebrachte transactiekosten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op ontvangen huren, dividenden en rente. Huuropbrengsten worden lineair opgenomen gedurende de huurperiode. Dividenden worden in de staat van baten en lasten verwerkt indien het fonds daarop recht heeft verkregen en hun ontvangst waarschijnlijk is. Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de staat van baten en lasten verwerkt indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waardeinstijgingen of waardedalingen van de beleggingen.

De in aftrek gebrachte kosten van vermogensbeheer hebben betrekking op het beheer van de vastrentende en aandelen portefeuille gedurende de verslagperiode alsmede met de overige kosten van vermogensbeheer. De beheerfee is in mindering gebracht op de koersen van de fondsen en komen dus ten laste van de performance van de fondsen.

Pensioenuitkeringen

Pensioenen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De kosten worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De bij overdracht van pensioenen bepaalde overdrachtswaarden zijn gebaseerd op de wettelijke berekeningsgrondslagen. De in- en uitgaande waardeoverdrachten worden toegerekend aan het verslagjaar waarin de bijbehorende pensioenaanspraken zijn verwerkt.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

De mutatie voorziening voor pensioenverplichtingen bestaat uit de volgende componenten:

Pensioenopbouw: de kosten van één jaar inkoop; toerekening vindt plaats aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt.

Toeslagverlening: de toeslag wordt als last verwerkt voor zover vóór balansdatum een besluit daartoe genomen is.

Rentetoevoeging: de voorziening wordt opgericht op basis van de nominale rente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur met een looptijd van één jaar.

Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten: de vrijval wordt ten gunste van het resultaat verwerkt in de periode waarin de lasten bij de berekening aan de voorziening waren voorzien.

Wijziging marktrente: het effect van de aanpassing van de marktrente gedurende het jaar op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur wordt ultimo het verslagjaar bepaald en in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten: het saldo van actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarin zij betrekking hebben.

Wijziging overlevingsgrondslagen: het effect van wijziging uit hoofde van de overstap naar het meeste recente model 2019 voor ervaringssterfte van Mercer en de gewijzigde indeling binnen dit model van Mercer naar inkomensklasse “hoog-midden” voor mannen en inkomensklasse “midden” voor vrouwen.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen: effect als gevolg van diverse overige oorzaken.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten worden opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

1.4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de directe methode. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Het aan koersveranderingen toe te schrijven verschil tussen de in het kasstroomoverzicht gerapporteerde totale netto-kasstroom en de mutatie van de in de balans opgenomen geldmiddelen wordt afzonderlijk in het kasstroomoverzicht vermeld als onderdeel van de aansluiting tussen de netto-kasstroom en de balansmutatie van de geldmiddelen. Onder liquide middelen zijn opgenomen de bij banken aangehouden rekening-courantsaldi alsmede deposito's en callgelden.

2. Toelichting op de balans

2.1 Beleggingen

Het verloop van de beleggingen in 2020 is als volgt.

	Onroerend goed	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	23.034	283.937	601.534	839	909.344
Aankopen/ expiratie	512	83.044	37.175	-/- 2.559	118.172
Verkopen/ expiratie	0	62.443	42.670	0	105.113
Herwaardering	-/- 4.097	26.160	46.579	3.370	72.012
Stand per 31 december	19.449	330.698	642.618	1.650	994.415
Opgenomen op de balans onder beleggingen	19.449	330.698	642.618	1.650	994.415
Opgenomen op de balans onder overige passiva	0	0	0	0	0

Specificatie per regio	Totaal
	1.000 EUR
EU	478.860
Noord-Amerika	260.681
Opkomende markten	122.410
Groot-Brittannië	58.646
Japan	33.503
Azië/Pacific	23.517
Overige	16.798
Totaal	994.415

Specificatie per bedrijfstak	Aandelen+ Onr. goed	Vastrentende Waarden	Overige Beleggingen	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Overheid		282.929		282.929
Financiële instellingen	40.158	119.004	1.650	160.812
Nijverheid, handel, industrie	93.534	149.555		243.089
IT, telecom	93.706			93.706
Energie	18.846			18.846
Vastgoed	27.834			27.834
Overige	76.069	91.130		167.199
Stand per 31 december	350.147	642.618	1.650	994.415

De vastgoed- en aandelen en vast rentende waardenportefeuille zijn belegd in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.

2019

	Onroerend goed	Aandelen	Vastrenten- de waarden	Overige beleggingen	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	18.494	224.645	527.597	-/- 943	769.793
Aankopen/ expiratie	660	42.791	23.329	3.863	70.643
Verkopen/ expiratie	0	39.427	12.230	0	51.657
Herwaardering	3.880	55.928	62.838	-/- 2.081	120.565
Stand per 31 december	23.034	283.937	601.534	839	909.344
Opgenomen op de balans onder beleggingen	23.034	283.937	601.534	839	909.344
Opgenomen op de balans onder overige passiva	0	0	0	0	0

Specificatie per regio	Totaal
	1.000 EUR
EU	500.698
Noord-Amerika	231.821
Azië/Pacific	44.492
Overige	132.333
Totaal	909.344

Specificatie per bedrijfstak	Aandelen+ Onr. goed	Vastrentende Waarden	Overige Beleggingen	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Overheid		128.681		128.681
Financiële instellingen	50.112	240.307	839	291.258
Nijverheid, handel, industrie	84.630	232.547		317.177
IT, telecom	66.752			66.752
Energie	25.444			25.444
Vastgoed	31.734			31.734
Overige	48.298			48.298
Stand per 31 december	306.970	601.535	839	909.344

Beleggingen naar waarderingmethode 2020

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke Taxaties of afgeleid van marktnotering	NCW-berekening	Andere methode
Onroerend goed	31.203	0	0	0
Aandelen	316.178	0	0	0
Vastrentende waarden	616.926	0	24.553	0
Overige beleggingen	-/- 1.423	4.246	2.732	0
Totaal	962.884	4.246	27.285	0

Voor de waardering van de posten onroerend goed, aandelen en vastrentende waarden geldt dat deze ultimo 2020 volledig waren belegd in beleggingsfondsen. Deze fondsen kennen een jaarlijkse intrinsieke waardebeoordeling, dagelijkse toe- en uittredingsmomenten (met uitzondering van het hypotheekfonds) en hebben voornamelijk beursgenoteerde stukken in portefeuille. De waardering van de niet beursgenoteerde beleggingsfondsen vindt plaats op intrinsieke waarde. De bepaling van de reële waarde van de hypotheekportefeuille geschiedt door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren tegen de Aegon rente, rekening houdend met vervroegde aflossingen van de klant. Hierbij houdt Aegon rekening met het markttarief en wordt de waarderinggrondslag aangepast indien de Aegon rente buiten een bandbreedte van het markttarief van +/-25bps valt.

De post overige beleggingen betreft de valutaderivaten die het fonds heeft afgesloten om het valutarisico van de dollar, de yen en het pond af te dekken. De waardering van deze derivaten is gebaseerd op de marktwaarde van de valuta per balansdatum.

2.2 Derivaten

Het fonds maakt gebruik van derivaten om valutarisico's af te dekken. Naast de afdekking van de valutarisico's binnen de beleggingsfondsen, heeft het pensioenfonds aanvullend alleen de dollar aanvullend afgedekt. Het valutarisico van de Dollar bedroeg per 31 december 2020 strategisch maximaal 5% van de beleggingsportefeuille. Het is het beleid van het fonds om geen derivaten af te sluiten voor speculatieve doeleinden. Het kenmerk van derivaten is dat bij het aangaan van het contract veelal geen kasstromen plaatsvinden (waarde nihil) maar dat door de hoge mate van 'leverage' de waarde van de contracten nadien erg volatiel is en een grote impact kan hebben op het resultaat van het fonds. De volgende tabel laat de marktwaarde van de derivaten zien in relatie tot de onderliggende waarden. De onderliggende waarde is de maatstaf op basis waarvan waardeveranderingen worden gemeten en afgerekend.

	2020			2019		
	Actief	Passief	Onderliggende waarde	Actief	Passief	Onderliggende waarde
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Valuta-swaps	1.650	0	53.246	839	0	49.379

2.3 Vorderingen en overlopende activa

Te vorderen premies werkgevers
Diversen
Stand ultimo boekjaar

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
860	927
8	0
868	927

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

2.4 Overige activa

Liquide middelen ultimo boekjaar

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
23.068	5.989

Onder de liquide middelen zijn opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Deze rekeningen staan, met uitzondering van hetgeen als collateral is gestort, ter vrije beschikking van het fonds. Ultimo 2020 is er 440 collateral ontvangen.

2.5 Stichtingskapitaal en reserves

Het verloop is als volgt:

Stand ultimo vorig boekjaar
Bestemming resultaat boekjaar
Stand ultimo boekjaar

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
-/- 22.376	-/- 13.551
-/- 41.877	-/- 8.825
-/- 64.253	-/- 22.376

De pensioenwet stelt eisen aan het eigen vermogen van pensioenfondsen. De voor het fonds relevante kengetallen in relatie tot de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn als volgt.

Minimaal vereist vermogen

Vereist vermogen

Actuele dekkingsgraad ultimo boekjaar

Beleidsdekkingsgraad ultimo boekjaar

2020	2019
104,1%	104,2%
114,7%	116,2%
94,2%	97,7%
89,1%	95,3%

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Voor de berekening van het vereist vermogen wordt gebruik gemaakt van een standaardmodel. De actuele dekkingsgraad wordt bepaald als het vermogen van het fonds gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen. De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op de ultimo maandstanden van de actuele dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden.

Herstelplan

Begin 2021 heeft op grond van de geraamde financiële positie een evaluatie van het herstelplan plaatsgevonden. Conclusie van deze evaluatie was dat er sprake is van een concreet en haalbaar herstelplan. In de loop van 2021 is het herstelplan goedgekeurd door DNB.

2.6 Technische voorzieningen

Voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds
 Voorziening pensioenverplichtingen herverzekering
 Overige technische voorzieningen
 Stand ultimo boekjaar

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
1.078.286	933.557
19.584	18.744
2.951	2.916
1.100.821	955.217

Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

Stand per 1 januari
 Toevoeging pensioenopbouw
 Indexatie en overige toeslagen
 Rentetoevoeging
 Onttrekking voor pensioenuitkeringen
 Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten
 Wijziging marktrente
 Mutatie overdracht van rechten
 Aanpassing overlevingsgrondslagen
 Wijziging opslag voor excassokosten
 Aanpassing opbouwpercentage
 Pensioenopbouw vanuit overgangsregeling 55-min
 Overige mutaties
 Stand per 31 december

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
933.557	787.135
26.011	27.676
0	0
-/- 3.076	-/- 1.895
-/- 13.155	-/- 12.208
-/- 913	-/- 909
148.557	150.386
110	58
-/- 24.704	-/- 18.413
0	0
-/- 2.755	0
15.930	1.940
-/- 1.276	-/- 213
1.078.286	933.557

De voorziening pensioenverplichtingen nam in het boekjaar toe van 933.557 per 31 december 2019 naar 1.078.286 per 31 december 2020. Naast de reguliere toevoeging van de pensioenopbouw en onttrekkingen voor uitkeringen en kosten was de belangrijkste oorzaak net als in 2019 de daling van de marktrente waardoor de voorziening met 148.557 toenam. Als gevolg van de aanpassing van de overlevingsgrondslagen daalde de voorziening met 24.704. Eind 2020 vond de definitieve affinanciering plaats van de overgangsregeling 55-min en werd de hiermee corresponderende koopsom in rekening gebracht bij de werkgevers. Tezamen met de reguliere toekenningen bij pensionering en bij het bereiken van de reglementaire leeftijd leidde dit tot een toevoeging van 15.930. Hiermee is de overgangsregeling 55-min afgehandeld.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld.

Actieven
 Slapers
 Gepensioneerden
 Netto pensioenverplichtingen

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
377.022	390.985
457.329	323.046
243.935	219.526
1.078.286	933.557

Voorziening pensioenverplichtingen herverzekering
 Het verloop van deze voorziening is als volgt.

Stand 1 januari
 Mutaties boekjaar
 Stand 31 december

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
18.744	17.675
840	1.069
19.584	18.744

Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen herverzekering kan als volgt worden weergegeven:

Voorziening pensioenverplichtingen herverzekering	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand 1 januari	18.744	17.675
Rentetoevoeging	-/- 59	-/- 41
Onttrekking wegens uitkeringen	-/- 620	-/- 582
Wijziging RTS	1.871	2.211
Wijziging overlevingsgrondslagen	-/- 426	-/- 378
Overige mutaties boekjaar	74	-/- 141
Stand 31 december	19.584	18.744

Deze post betreft bij Aegon herverzekerde pensioenen van deelnemers die tot 1 januari 2001 deelnamen in het pensioenfonds NBM Amstelland en per die datum deelnemer werden in het pensioenfonds Cementbouw. De pensioenregeling van NBM Amstelland was verzekerd bij Aegon. Deze deelnemers kregen een totaal-toezegging van het Pensioenfonds Cementbouw omdat het de bedoeling was dat de bij Aegon opgebouwde pensioenen zouden worden overgedragen naar het Pensioenfonds Cementbouw. Uiteindelijk is deze beoogde collectieve waardeoverdracht nooit geëffectueerd. De betreffende deelnemers krijgen vanaf de pensioendatum het pensioen uitbetaald inclusief het bij Aegon verzekerde pensioen. Aegon maakt het aldaar verzekerde pensioen vanaf de pensioendatum over aan CRH Pensioenfonds in haar rol als rechtsopvolger van Pensioenfonds Cementbouw. Op de voorziening pensioenverplichtingen herverzekering is de opslag voor excassokosten op de technische voorzieningen in mindering gebracht omdat deze opslag niet van de herverzekeraar wordt ontvangen.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

2.6.1 Overige technische voorzieningen

Voorziening Invaliditeitspensioen

Het verloop van de voorziening Invaliditeitspensioen is als volgt.

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand 1 januari	1.037	1.118
Mutatie boekjaar	-/- 61	-/- 81
Stand 31 december	976	1.037

Deze voorziening omvat de contante waarde van de ingegane WAO-hiaatpensioenen. Deze voorziening heeft een overwegend langlopend karakter.

IBNR Arbeidsongeschiktheid

Het verloop van de voorziening IBNR is als volgt.

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand 1 januari	1.879	1.542
Mutatie boekjaar	96	337
Stand 31 december	1.975	1.879

Deze voorziening heeft betrekking op schadegevallen als gevolg van arbeidsongeschiktheid die al wel is opgetreden maar nog niet bij het fonds is gemeld omdat gedurende de eerste twee jaar zieke werknemers door de werkgever worden doorbetaald. De omvang van de niet gemelde schade is geraamd op tweemaal de jaarpremie voor voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

Deze voorziening nam in het verslagjaar toe met 96 (in 2019 met 337). Het verschil in toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de gedaalde rente.

Totaal overige technische voorzieningen

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Voorziening Invaliditeitspensioen	976	1.037
Voorziening IBNR Arbeidsongeschiktheid	1.975	1.879
Totaal overige technische voorzieningen	2.951	2.916

2.7 Schulden en overlopende passiva

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Schulden pensioenactiviteiten:		
- Schulden aan werkgevers	27	29
- Te betalen loonheffing	298	281
- Te betalen advies- en administratiekosten	354	785
Schulden beleggingsactiviteiten:		
- Ontvangen collateral	440	530
- Te betalen beheerfee	234	514
Overige schulden	14	24
Stand ultimo boekjaar	1.367	2.163

De schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

3. Toelichting op de staat van baten en lasten

3.1 Premiebijdragen

De premiebijdragen van de aangesloten ondernemingen en deelnemers zijn als volgt.

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Werkgeversdeel	19.719	20.529
Werknemersdeel	4.400	4.597
Premie overgangsregeling 55-min	17.024	2.038
	41.143	27.164

De zuivere kostendekkende premie is als volgt opgebouwd.

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	26.234	27.925
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	4.329	5.138
Opslag voor uitvoeringskosten	614	558
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	0	0
Totaal kostendekkende premie	31.177	33.621

De ontvangen premie over 2020 (exclusief de overgangsregeling 55-min) bedraagt 24.119. De benodigde premie (inclusief solvabiliteitsopslag) bedroeg 31.177. Er was derhalve sprake van een tekort van 7.058. Na aftrek van de solvabiliteitsopslag resteert een tekort van 2.729.

Voor de toets op kostendekkendheid is de ex-ante kostendekkende toetspremie van belang. Deze bedraagt 18.413. De hier tegenover staande feitelijke premie (exclusief premie overgangsregeling 55-min) bedraagt 24.119 en is 5.706 hoger dan de kostendekkende toetspremie ad 18.413.

De feitelijke ontvangen premie na aftrek van de opslag voor administratiekosten bedraagt 23.505 (24.119 -/- 614). Actuarieel benodigd was 26.234. De premiedekkingsgraad komt daarmee op 89,6% (2019; 88,0%). Dit is beneden de door het bestuur vastgestelde ondergrens van 90%.

De ex-ante kostendekkende premie is als volgt opgebouwd.

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	10.818	13.595
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	1.785	2.501
Opslag voor uitvoeringskosten	541	564
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	5.269	6.838
Subtotaal kostendekkende premie	18.413	23.498

3.2 Beleggingsresultaten

2020	Onroerend goed	Aandelen	Vastrenten- de waarden	Overige beleggingen +derivaten	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Direct resultaat	513	3.285	494	-/- 30	4.262
Waardeveranderingen	-/- 4.097	26.160	46.579	3.370	72.012
Korting -/- kosten vermogensbeheer	-/- 14	-/- 344	100	0	-/- 258
Totaal	-/- 3.598	29.101	47.173	3.340	76.016

2019	Onroerend goed	Aandelen	Vastrenten- de waarden	Overige beleggingen + derivaten	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Direct resultaat	660	2.423	330	-/- 10	3.403
Waardeveranderingen	3.880	55.928	62.838	-/- 2.081	120.565
Korting -/- kosten vermogensbeheer	-/- 13	-/- 112	83	0	-/- 42
Totaal	4.527	58.239	63.251	-/- 2.091	123.926

Kosten van vermogensbeheer

	2020 1.000 EUR	2019 1.000 EUR
Transactiekosten	61	0
Beheerfee, rechtstreeks aan vermogensbeheerder	1.105	782
Vermogensbeheerkosten toegerekend vanuit administratiekosten	158	165
Af: Korting beheervergoeding vermogensbeheerder	-/- 1.066	-/- 905
Saldo	258	42

3.3 Overige baten

	2020 1.000 EUR	2019 1.000 EUR
Batig saldo Stichting Aanvullingsfonds Cementbouw	0	94
	0	94

De stichting Aanvullingsfonds Cementbouw is in het jaar 2019 geliquideerd. Het batig saldo is hierbij door de vereffenaars conform de statuten toegeedeeld aan Stichting CRH Pensioenfonds.

3.4 Pensioenuitkeringen

Ouderdomspensioen
Nabestaandenpensioen
Wezenpensioen
Arbeidsongeschiktheidspensioen

Aantallen	2020	2019
31-12-2020	1.000 EUR	1.000 EUR
1.187	10.569	9.802
353	2.540	2.356
43	58	79
28	91	101
1.611	13.258	12.338

3.5 Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenbureau
Kosten pensioenadministratiepakket
Administratiekosten
Advies- en actuariskosten
Kosten accountant
Kosten toezichthouders
Kosten beleggingsadvies
Opleidingskosten bestuur
Bestuur
Verantwoordingsorgaan
Visitatiecommissie

Af: Toegerekend aan vermogensbeheerkosten
Totaal administratiekosten

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
507	496
108	86
31	25
297	266
53	48
67	59
58	48
5	13
2	3
2	9
17	18
1.147	1.071
-/- 158	-/- 165
989	906

De kosten van het pensioenadministratiepakket namen met 22 toe van 86 in 2019 tot 108 in 2020. Belangrijkste oorzaken hiervan zijn de conform het contract doorgevoerde afbouw van de korting en de implementatie van de excassomodule.

De post advies- en actuariskosten bedroeg 266 in 2019. In 2020 bedroeg deze post 297. Deze stijging met 31 wordt voornamelijk veroorzaakt door advieskosten ter voorbereiding van een eventuele verlaging van opgebouwde pensioenen op basis van de dekkingsgraad ultimo 2020 en kosten voor juridisch advies.

De kosten voor beleggingsadvies stegen van 48 in 2019 naar 58 in 2020. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2020 in verband met de Coronacrisis een aantal extra vergaderingen werd gehouden.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd. De accountantskosten, zoals hierboven opgenomen als onderdeel van de pensioenuitvoeringskosten, kunnen worden gespecificeerd zoals hieronder weergegeven.

Controle van de jaarrekening
Extra kosten jaarrekening 2019
Audit in kader van gegevensaanlevering UWV

2020	2019
1.000 EUR	1.000 EUR
44	41
2	0
7	7
53	48

3.6 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2020	2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	933.557	787.135
Pensioenopbouw	26.011	27.676
Toeslagverlening	0	0
Rentetoevoeging	-/- 3.076	-/- 1.895
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en –uitvoeringskosten	-/- 14.068	-/- 13.117
Wijziging rentetermijnstructuur	148.557	150.386
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	110	58
Wijziging uit hoofde van aanpassing levenskansen	-/- 24.704	-/- 18.413
Wijziging overige technische grondslagen	0	0
Aanpassing opbouwpercentage	-/- 2.755	0
Pensioenopbouw uit overgangsregeling 55-min	15.930	1.940
Overige mutaties	-/- 1.276	-/- 213
Stand per 31 december	1.078.286	933.557

De post pensioenopbouw betreft de kosten van één jaar diensttijdopbouw. Deze post is ondanks de gedaalde rekenrente 1,665 lager dan in 2019. Dit is het gevolg van de verlaging van het opbouwpercentage per 1 januari 2020 van 1,875% naar 1,50%.

Er heeft per 1 januari 2020 evenals in 2019 geen toeslagverlening plaats gevonden.

De rentetoevoeging bedraagt -/- 0,324% (2019 -/- 0,235%) en betreft de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het begin van het boekjaar. De marktrente op basis van de rentetermijnstructuur behorend bij het profiel van de verplichtingen bedraagt per ultimo verslagjaar 0,20% (2019 0,80%) tegen 0,80% (2019 1,50%) aan het begin van het verslagjaar.

De omrekening naar de nieuwe rentetermijnstructuur is opgenomen in de post wijziging marktrente. Per saldo daalde de marktrente in 2020 met circa 0,7%-punt. Dit leidde tot een stijging van de voorziening pensioenverplichtingen van 148.557.

In 2019 vond een wijziging uit hoofde van aanpassing van de correctiefactoren op de overlevingskansen van het Actuariel Genootschap plaats. Dit was het gevolg van de overgang naar de meest recente versie van het Mercer ervaringssterftemodel 2019. Bovendien was de indeling van de CRH populatie in inkomensklassen binnen dit model gewijzigd. Uit toetsing was naar voren gekomen dat de inkomensklasse voor mannen aangepast diende te worden van “hoog” naar “hoog-midden” en de vrouwen van “hoog” naar “midden”. Dit leidde tot een daling van de voorziening van 18.413. In het jaar 2020 is een backtest uitgevoerd om deze aanpassing te toetsen. Conclusie was dat de nieuwe correctiefactoren passen binnen de vastgestelde betrouwbaarheidsintervallen.

In het jaar 2020 stapte het pensioenfonds over naar de nieuwe AG Prognosetafel 2020. Conclusie hier was dat er nog altijd sprake is van een stijgende levensverwachting maar dat deze stijging wel wat minder steil verloopt dan in de AG Prognosetafel 2018. De voorziening pensioenverplichtingen neemt als gevolg van deze nieuwe overlevingstafel met ongeveer 24.704 (2,2%) af.

Het opbouwpercentage is per 1 januari 2020 verlaagd van 1,875% naar 1,50%. Per 1 januari 2021 is dit percentage verder verlaagd naar 1,35%. De voorziening voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw is met ingang van 31 december 2021 gebaseerd op 1,35%. De leidde tot een vrijval van 2.755.

Eind 2020 vond affinanciering plaats van de overgangsregeling 55-min. Dit had betrekking op de deelnemers aan wie de voorwaardelijke aanspraak nog niet definitief was toegekend wegens pensionering of het bereiken van de reglementaire leeftijd. Dit had een toename van de pensioenopbouw ten opzichte van voorgaand jaar tot gevolg van ongeveer € 14 miljoen.

De post overige mutaties betreft een vrijval van 1.276 in het boekjaar 2020. Hierin zijn o.a. begrepen een positief resultaat op sterfte ad 2.052 en een positief resultaat op arbeidsongeschiktheid ad 434.

3.7 Mutatie overige technische voorzieningen

	2020 1.000 EUR	2019 1.000 EUR
Mutatie Voorziening Invaliditeitspensioen	-/- 61	-/- 81
Mutatie Voorziening Arbeidsongeschiktheid IBNR	96	337
	35	256

De mutatie van de voorziening Invaliditeitspensioen betreft nagenoeg geheel de vrijval in verband met de in het boekjaar betaalde uitkeringen.

De toename van de mutatie voorziening IBNR Arbeidsongeschiktheid is te wijten aan de gedaalde rente. Hierdoor nemen de kosten van verleende premievrijstelling toe.

3.8 Saldo overdracht van rechten

	2020 1.000 EUR	2019 1.000 EUR
Uitgaande waardeoverdrachten, regulier	0	1.101
Uitgaande waardeoverdrachten, kleine pensioenen	345	154
Inkomende waardeoverdrachten, regulier	0	922
Inkomende waardeoverdrachten, kleine pensioenen	463	364
Per saldo uitgaande overdrachten	-/- 118	-/- 31

3.9 Overige lasten

	2020 1.000 EUR	2019 1.000 EUR
Afkopen	100	77
Premie herverzekering	43	41
	143	118

Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn bij CRH Nederland. De hieraan verbonden kosten zijn door CRH Nederland aan het fonds doorbelast.

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging in de vorm van een onkostenvergoeding voor de bestuurders bedraagt in 2020 EUR 3.000 (2019: EUR 2.000).

Verbonden partijen

(a) Identiteit van verbonden partijen

Door het fonds worden de aangesloten werkgevers, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders tot de zogenaamde ‘verbonden partijen’ gerekend.

(b) Transacties met bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

(c) Overige transacties met verbonden partijen

Verwezen wordt naar de uitvoeringsovereenkomst tussen fonds en werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er is geen sprake van niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

4. Risicobeheer

Solvabiliteitsrisico

In het bestuursverslag is ingegaan op de beleidsmatige aspecten van het risicobeheer. In deze paragraaf worden de kwantitatieve en kwalitatieve toelichtingen op de posten in de balans opgenomen. Het bestuur houdt in nauwe samenwerking met de risicomanagementcommissie van het fonds toezicht op het beheersen van de risico's. Aan de hand van de vastgestelde risicomatrix zijn in het boekjaar de diverse risico's periodiek getoetst.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen om te kunnen voldoen aan haar (toekomstige) pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten conform de richtlijnen welke bepaald zijn door de toezichthouder. De solvabiliteit wordt gemeten aan de hand van de actuele dekkingsgraad en het vereist vermogen. Onderstaand ziet u de solvabiliteit van het fonds berekend op basis van de door de toezichthouder voorgeschreven methodiek waarbij gekeken wordt naar beschikbaarheid van buffers ter dekking van de diverse risico's welke een impact hebben op de mate waarin het fonds in staat wordt geacht te kunnen voldoen aan haar toekomstige verplichtingen.

De actuele dekkingsgraad van het fonds daalde in het afgelopen boekjaar van 97,7% op 31 december 2019 tot 94,2% op 31 december 2020.

Vereist vermogen

Zoals hiervoor genoemd dient het fonds op grond van de pensioenwet te beschikken over een vereist vermogen. Hierbij wordt voor een zestal risicofactoren het effect gemeten van een onmiddellijke verandering op het vermogen.

1. Renterisico (S1)

Bij de bepaling van het renterisico wordt uitgegaan van de meest ongunstige wijziging van de rentetermijnstructuur (c.q. een daling van de rente) volgens een vastgestelde tabel. Een daling van de rente leidt tot een verhoging van de voorziening en tot een waardestijging van de vastrentende waarden. Het saldo van deze twee effecten vormen samen het renterisico.

Het renterisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen van een financieel instrument fluctueert als gevolg van wijzigingen in de marktrentetarieven. Het door het fonds gelopen risico wegens fluctuaties in de marktrentes heeft zowel betrekking op de vastrentende beleggingen als op de voorziening pensioenverplichtingen. Als de rente stijgt of daalt heeft dit effect op de marktwaarde van de beleggingen en de pensioenverplichtingen. De rentegevoeligheid van het fonds is afhankelijk van de gemiddelde looptijd van de vastrentende beleggingen ten opzichte van de gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen. Het fonds beheerst het renterisico door de gemiddelde looptijd van de beleggingen te verlengen. Het fonds belegt hiertoe in een combinatie van Duration Matching Fondsen, bedrijfsobligatiefondsen en een hypotheekfonds. De Duration Matching fondsen kennen een M, een L en een XL variant met verschillende looptijden. Door de verhouding tussen deze drie looptijden te optimaliseren wordt de curve van 30% van de verplichtingen zo goed mogelijk nagebootst. Het curve risico wordt hiermee zo veel mogelijk beperkt. De mate van afdekking van het renterisico per 31 december 2020 op basis van marktrente wordt geraamd op 30,3%.

	2020	2019
Gemiddelde looptijd van vastrentende beleggingen	16,3	13,4
Gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen	23,2	22,9

De gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen is berekend rekening houdend met de door DNB gepubliceerde RTS ultimo boekjaar.

De gevoeligheid van het renterisico op de actuele dekkingsgraad van het fonds kan als volgt worden weergegeven.

	1% daling	1% stijging
Impact op de actuele dekkingsgraad 2020	-/- 11,4%	13,2%
Impact op de actuele dekkingsgraad 2019	-/- 12,1%	14,0%

2. Zakelijke waarden risico (S2)

De beleggingsportefeuille zakelijke waarden (aandelen) van het fonds staat bloot aan een marktprijsrisico dat voortvloeit uit onzekerheden omtrent de toekomstige waarde van de aandelen waarin is belegd. Het fonds beheerst het prijsrisico door middel van diversificatie en de in het mandaat aan de vermogensbeheerder vastgelegde maximale afwijkingen van de benchmark. Periodiek rapporteert de vermogensbeheerder aan de door het bestuur ingestelde beleggingscommissie. De beleggingscommissie rapporteert en adviseert periodiek aan het bestuur.

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een daling van de zakelijke waarden aan de hand van een daling van de benchmark voor aandelen met 30% voor beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde markten plus beursgenoteerd vastgoed, met 40% voor emerging markets en voor private equity, en een daling van de benchmark voor niet-beursgenoteerd onroerend goed met 15%. Tussen de hier onderscheiden risico's wordt een correlatie van 0,75 gehanteerd.

3. Valutarisico (S3)

Valutarisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen fluctueert als gevolg van wijzigingen in valutakoersen. De blootstelling van het fonds aan het risico van wijzigingen in valutakoersen heeft uitsluitend betrekking op de beleggingen van het fonds.

Het afdekkingsbeleid ziet er als volgt uit.

- Totale non-Euro valuta exposure (niet afgedekt):
 - 13,5% met bandbreedte van +3,0% (dus max. 16.5% aan non-Euro currency exposure; geen minimum)
- Ontwikkelde landen valuta exposure:
 - Maximaal 5% aan US\$ exposure
 - Maximaal 2.5% per overig individueel ontwikkelde landen valuta exposure
- Opkomende/Frontier landen valuta exposure:
 - Maximaal 1.5% per valuta
 - Voor Renminbi/Yuan geldt een valutamijet van maximaal 2.5% gezien de omvang van de marktkapitalisatie en economie van China.

De valutapositie voor en na afdekking kan als volgt worden weergegeven.

	2020			
	Beleggingen in vreemde valuta	Valuta afdekking	Netto- positie	Netto- positie
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	%
US-Dollar	289.867	260.988	28.879	2,9%
Britse Pond	18.583	11.198	7.385	0,7%
Japanse Yen	21.811	14.506	7.305	0,7%
Overige valuta	108.459	21.270	87.189	8,8%
Sub-totaal	438.720	307.962	130.758	13,1%
Euro	555.695	307.962	863.657	86,9%
Totaal	994.415	0	994.415	100,0%

Uit de tabel blijkt dat, als gevolg van marktontwikkelingen, de positie in de dollar zich boven de bovengrens van 5,0% bevindt. In het eerste kwartaal van 2020 is de afdekking van de dollar aangepast en binnen de vastgestelde bovengrens van 5% gebracht.

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een daling van de valutakoersen in ontwikkelde markten met 20% en in opkomende markten van 35%.

4. *Commodities (S4)*

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een afwijking van de benchmark voor commodities met 35%.

5. *Kredietrisico (S5)*

Het Kredietrisico is het risico dat een tegenpartij de verplichtingen niet nakomt die voortvloeien uit een financieel instrument of een contract met een afnemer, waardoor financiële schade ontstaat. Het fonds staat bloot aan kredietrisico in verband met haar operationele activiteiten (voornamelijk premievorderingen en vorderingen op herverzekeraars) en beleggingsactiviteiten.

De aan te houden buffer voor dit risico wordt bepaald aan de hand van een veronderstelde stijging van de creditspreads waarbij onderscheid wordt gemaakt naar ratingklasse:

- Europese staatsobligaties met een AAA-rating geen stijging;
- Overige instrumenten met een AAA-rating, een stijging van 60 basispunten;
- Instrumenten met een AA rating, een stijging van 80 basispunten;
- Instrumenten met een A rating, een stijging van 130 basispunten;
- Instrumenten met een BBB rating, een stijging van 180 basispunten;
- Instrumenten met een lagere of zonder rating, een stijging van 530 basispunten.

Premievorderingen

Het debiteurenrisico wordt door het fonds beheerst met inachtneming van het vastgestelde beleid, procedures en controles van het fonds.

Vordering op herverzekeraar

In de balans is een vordering op Aegon opgenomen in verband met de vordering van herverzekerde pensioenaanspraken van actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers. Op deze post is geen afslag in verband met kredietrisico in mindering gebracht.

Beleggingen

Het kredietrisico dat voortvloeit uit de beleggingen wordt beheerst in overeenstemming met het beleid van het fonds. Het is het beleid van het fonds om uitsluitend beleggingstransacties af te sluiten met te goeder naam en faam bekendstaande tegenpartijen.

Kredietrisico kan worden uitgedrukt in een creditrating. Creditratings variëren van AAA (zeer kredietwaardig) tot de laagste rating C. De verdeling van de vastrentende waarden naar creditrating is als volgt.

Credit Rating Klasse

	31 december 2020	31 december 2019
	1.000 EUR	1.000 EUR
AAA	75.293	90.973
AA	31.765	34.372
A	296.991	279.854
BBB	164.376	145.856
Lager dan BBB	59.332	50.116
Geen rating	13.722	5.484
Liquiditeiten begrepen in beleggingen	1.139	-/- 5.121
Totaal vastrentende waarden	642.618	601.534

6. Verzekeringstechnisch risico (S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voor de levenslange uitkeringen te weinig (of te veel) wordt voorzien. Het belangrijkste risico is het langlevensrisico. Het langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld door het fonds is verondersteld.

De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op grond van de prognosetafel AG2020 waarbij een leeftijdsafhankelijke tabel voor de afwijkende sterftekanzen van de populatie van het fonds is toegepast. Voor wat betreft deze correctiefactoren wordt gebruik gemaakt van het Mercermodel 2019 inkomensklasse “Hoog-midden” voor mannen en “midden” voor vrouwen. De verwachting is dat het langlevensrisico hiermee op adequate wijze in de waardering van de pensioenverplichtingen is verdisconteerd.

De verzekeringstechnische risico's betreffen drie risicofactoren die verband houden met sterfte. Het procesrisico, de sterfteonzekerheid (TSO) en negatieve stochastische afwijkingen (NSA). Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De risicofactoren TSO en NSA houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

7. Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende liquiditeit beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Omdat de inkomende geldstroom in de vorm van premies en directe beleggingsopbrengsten de uitgaande geldstroom in de vorm van uitkeringen, kosten en uitgaande waardeoverdrachten ruim te boven gaat, is het liquiditeitsrisico van het fonds te verwaarlozen. Wel bestaat het risico dat bij extreme marktontwikkelingen de contractuele betalingsverplichtingen uit hoofde van valutacontracten kunnen leiden tot gedwongen verkoop van beleggingen, waarbij niet altijd de beste prijs verkregen kan worden. Dit risico wordt gelijk aan 0 verondersteld.

8. Concentratierisico (S8)

Concentraties van risico's kunnen zich voordoen als gevolg van risico's ten opzichte van één debiteur of ten opzichte van een groep van debiteuren met zodanig vergelijkbare kenmerken dat hun mogelijkheden om aan hun verplichtingen te voldoen naar verwachting op vergelijkbare wijze worden beïnvloed door veranderingen in economische of andere omstandigheden. In het beleid van het fonds staat risicospreiding centraal. Door te beleggen in fondsen wordt een adequate mate van spreiding bewerkstelligd. Dit risico wordt gelijk aan 0 verondersteld.

9. Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door de Risicomanagementcommissie en het bestuur.

Het fiduciair vermogensbeheer is uitbesteed aan NN Investment Partners (NN IP). Met deze partij is een vermogensbeheerovereenkomst en een bijbehorend servicelevel agreement gesloten. Jaarlijks verstrekt NN IP een ISAE 3402 rapport. Dit rapport wordt door het pensioenfonds beoordeeld. De uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden wordt jaarlijks door de beleggingscommissie geëvalueerd. De beleggingscommissie rapporteert hierover aan het bestuur.

De pensioenadministratie wordt in eigen beheer gevoerd met behulp van het administratiepakket van AxyWare BV. Deze organisatie draagt tevens zorg voor de hosting van de data. Hiervoor zijn overeenkomsten afgesloten met AxyWare en de uitbesteding van de data in de Cloud is ook bij DNB gemeld. AxyWare verstrekt jaarlijks een ISAE 3402 verklaring en daarnaast tussentijdse

risicorapportages. Deze rapportages worden getoetst binnen de risicomanagementcommissie. Waar nodig wordt hierbij gebruik gemaakt van IT-deskundigen vanuit de CRH organisatie.

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

10. Actief beheer (S10)

Onder actief beheer wordt verstaan het innemen van afwijkende posities ten opzichte van de strategische portefeuille door de portefeuillemanagers. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van een ex-ante tracking error. Deze tracking error meet de verwachte afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en het rendement op de portefeuille volgens de benchmarks. Hoe hoger de tracking error, hoe hoger de mate van actief beheer. Het risicoscenario voor actief beheer is in het standaardmodel vooralsnog alleen op het aandelenrisico (beursgenoteerde aandelen) van toepassing.

De effecten van de factoren S1 tot en met S10 leiden tot onderstaande opstelling van het vereist eigen vermogen per 31 december 2020.

Risico's	Bedrag feitelijke Beleggingsmix 1.000 EUR	Bedrag strategische Beleggingsmix 1.000 EUR
S1 Renterisico	9.624	10.676
S2 Risico zakelijke waarden	128.327	122.353
S3 Valutarisico	31.690	31.612
S4 Grondstoffenrisico	0	0
S5 Kredietrisico	41.511	44.528
S6 Verzekeringstechnisch risico	34.332	34.332
S10 Actief beheer risico	15.376	14.600
Vereist eigen vermogen	165.340	162.270
TV ultimo 2020	1.100.821	1.100.821
Vereist eigen vermogen 2020	15,0%	14,7%
Vereist eigen vermogen 2019	16,1%	16,2%

Inflatierisico

Het fonds heeft de ambitie om de pensioenen te verhogen op basis van de prijsinflatie. Toeslagverlening (indexatie) vindt uitsluitend plaats als de financiële positie van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaat. In het nieuwe FTK wordt de zogenoemde haalbaarheidstoets geïntroduceerd. Hierbij wordt het verwacht pensioenresultaat berekend en afgezet tegen een volledig geïndexeerd pensioen. Dit geeft het fonds en de deelnemer in de nabije toekomst meer inzicht in het inflatierisico. Het beleggingsbeleid van het fonds biedt een beperkte bescherming tegen het inflatierisico. Alleen van de categorie aandelen waarin strategisch voor 30% wordt belegd, wordt een positieve correlatie met de inflatie verwacht.

Reële waarde

De beleggingen en de pensioenverplichtingen zijn in de balans gewaardeerd tegen marktwaarde.

Gebeurtenissen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Deze wijziging volgt uit het advies van de Commissie Paramaters. Deze wijzigingen hebben een drukkend effect op de dekkingsgraad van het fonds. In januari 2021 werd het effect van de eerste stap geraamd op +/- 1,3 procentpunt. Het effect per deze datum van de vier stappen tezamen kan worden geraamd op +/- 5,7 procentpunt.

Resultaatbestemming

In de statuten van Stichting CRH Pensioenfonds is geen expliciete regeling opgenomen omtrent de resultaatbestemming. Voorgesteld wordt het negatieve resultaat over het jaar 2020 ad 41.877 ten laste te brengen van de overige reserves. Dit voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

Amsterdam, 17 juni 2021

Namens de werkgever:
F.A.J. Brouwer (voorzitter)

Namens de gepensioneerden:
R.J. Boesjes (bestuurslid)

Namens de werkgever:
A.N. Jager (bestuurslid)

Namens de werknemers:
P. Weeting (bestuurslid)

5. Overige gegevens

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van
Stichting CRH Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting CRH Pensioenfonds (hierna ook: “het pensioenfonds”) te Rijswijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting CRH Pensioenfonds op 31 december 2020 en van de staat van baten en lasten over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting CRH Pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 5,1 miljoen. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het

stichtingskapitaal, de reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze bepalend is bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 152.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
Waardering van beleggingen De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan bijna in zijn geheel uit beleggingen in beleggingsfondsen. In de toelichting bij de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In paragraaf 1.3.6 van de toelichting op de balans per 31 december 2020 zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen uiteengezet.	Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het: - beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van vermogensbeheer. Voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportage van de vermogensbeheerder; - voor beleggingen in beleggingsfondsen met een marktnotering: vaststellen dat de waarde per participatie volgens de beleggingsadministratie van het fonds aansluit op de waarde per participatie van een externe bron. - voor beleggingen in beleggingsfondsen zonder een marktnotering: vaststellen dat de waarderingsgrondslagen van de beleggingsfondsen vergelijkbaar zijn met die van het pensioenfonds en dat waarde per participatie volgens de laatste jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde; - toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is gegeven de geldende verslaggevingsregels.
Waardering van de technische voorzieningen De technische voorzieningen zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds. In de toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In het onderdeel ‘risicomanagement’	Bij de vaststelling van de adequate waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaire. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaire en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
(risicoparagraaf) is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet, inclusief onzekerheden.	Door ons is tevens nagegaan of: ▪ de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaire worden gehanteerd bij het certificeren de technische voorziening voor pensioenverplichtingen, in alle van materieel belang zijnde aspecten juist, volledig en in overeenstemming met de pensioenregeling zijn opgesteld; ▪ de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; ▪ de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; ▪ de interne beheersing met betrekking tot mutatieverwerking in de pensioenadministratie is geborgd. Het afstemmen met gegevens van externe partijen waaronder de werkgever, maakt deel uit van de interne beheersing.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie bestaande uit de volgende onderdelen; algemene informatie, kerncijfers, verslag van het bestuur, verslag van het verantwoordingsorgaan, reactie van het bestuur op verslag verantwoordingsorgaan, samenvatting van het verslag van de visitatiecommissie, reactie bestuur op de samenvatting van het verslag visitatiecommissie en overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de

jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

-
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
 - het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
 - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 17 juni 2021

Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA

Actuariële Verklaring

Opdracht

Door Stichting CRH Pensioenfonds te Rijswijk is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting CRH Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.200.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 152.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131, 132 en 133, waaraan niet wordt voldaan omdat er sprake is van een negatief eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor zes achtereenvolgende jaareinden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting CRH Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezige eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 17 juni 2021

Drs. J.H.M. Terheggen AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.